І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 244. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 27-го ГРУДНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, DECEMBER 27, 1962 No. 244. VOL. LXIX.

1113 БРАНЦІВ ВИКУПЛЕНО З КАСТРОВОГО ЯСИРУ ЗА $70 МІЛ.

КАСТРО ДОДАВ ЩЕ 1 000 ЖІНОК І ДІТЕЙ, АЛЕ ЗАБРАВ ЇХ АВТА І ДОМИ

Маямі, Флорида. — В неділю і понеділок 23-го і 24-го грудня на Флориді була велика радість між кубинськими втікачами, бо 1 113 полонених, які дісталися були в неволю 17-го квітня 1961-го року, були звільнені за харчі і ліки вартости $70 000 000 та прибули літаками до своїх родин на Флориді. Тисячі кубинських втікачів чекали на літаки Панамериканської Світової Летунської Лінії, якими прибували полонені. На місці зустрічі відбувалися зворушливі сцени. Батьки вперше бачили своїх дітей, які народилися під час неволі. Чотири літаки привезли в неділю 426 в'язнів. Члени родин інших бранців непокоїлися перервою у привозі полонених, гадаючи, що Кастро припинив звільнювання в'язнів, але в понеділок привезли решту. Одночасно американські кораблі перевозили харчі на ліки вартости — $70 000 000, як окуп Кастрові за проданих бранців. Президент Кеннеді вдоволений із звільнення бранців. Офіційно справою звільнення займався окремий комітет, що складався з членів родин і приятелів полонених, але в дійсності Президент і його брат головний прокуратор Роберт Кеннеді піклувалися цією справою. У Палм Бічі були навіть поголоски, що Президент поїде вітати перших звільнених полонених, але ті вістки виявилися невірними. 29-річний полонений Мануель Артім заявив в Маямі таке: „Ми не прибули сюди, щоб відбирати почесті, це на те, щоб плакати над нашою невдачею. Ми прибули сюди, щоб закликати вас знову до війни голосами тих, що погинули, в ім'я матерів, які віддали на боротьбу своїх синів". Артім промовляв до 4 000 втікачів, які зібралися, щоб вітати прибулих бранців. „Сьогодні ми не потребуємо сліз, ми кличемо всіх до війни". Артім був провідником полонених, на його голову визначений викуп у висоті — $500 000. Він прилетів із останніми пораненими полоненими на 10-му літаку, який закінчив перевіз в'язнів. Та покищо війни немає, в'язні відсвяткували Різдвяні свята

Звільнений з кастрівського полону кубинець, учасник інвазії на Кубу, вітається із своїм приятелем після прибуття до Маямі.

та плянували прийняття майже 1 000 членів родин, яких Кастро має звільнити 26-го грудня „в різдвяний дарунок" полоненим. Ці члени родини прибудуть тільки з малими пакунками, які дозволять їм взяти з собою кубинські комуністи. Між звільненими будуть тільки жінки і діти, бо Кастро не дозволяє на виїзд дорослих чоловіків. Ті, що бажають виїхати з Куби, мусять віддати ключі до своїх авт і домів та виказатися посвідками, що вони заплатили всі міські і державні рахунки. Тих членів родин має привести 10-тонновий „Афрікен Пайлот", який возив на Кубу ліки і харчі. Окремий комітет і Американський Червоний Хрест мають зайнятися тими людьми, які покидають Кубу, щоб бути разом із своїми рідними у ЗДА. Нюйоркський адвокат Джеймс Б. Донован, який займався справою виміни полонених за харчі, відсвяткував Різдво в колі своєї родини, вдоволений із виконаного діла. Він заявив, що Кастро обіцяв йому звільнити 23ох американців, які перебувають в Кастрових тюрмах. Всі звільнені бранці переходили лікарські оглядини, та дістали гарячий обід, убрання і чек на $100.

Страйк портових вантажників спаралізував комунікацію у всіх східніх портах

Члени інтернаціональної Спілки Портових Вантажників пікетують — після проголошення страйку — на одному із причалів у Ню Йорку.

Ню Йорк. — Міжнародна Спілка Портових Вантажників в неділю 23-го грудня вечором відновили страйк у всіх портах східнього узбережжя після того, як скінчилося наказане судом припинення страйку, яке тривало 80 днів. Внаслідок того страйку зовсім спаралізований портовий корабельний рух у всіх портах від стейту Мейн по Тексас, і 65 000 портових вантажників є без праці. Спілка Вантажників відкинула пропозицію президента Кеннеді і посадника Вагнера відкласти початок страйку на 90 днів, поки не можна буде вистудіювати умови праці у зв'язку з механізацією портів. Робітники заявили, що можна було студіювати умови праці під час 80 днів, в яких, згідно із законом Тефта - Гартлі, був припинений страйк. Численні кораблі, знаючи про страйк, старалися виплисти з портів. Представник Спілки Вантажників заявив, що в деяких портах буде дозволена праця ще на кілька днів. Транспорт нафтової ропи і бензини та газаліни буде відбуватися, бо робітники, які обслуговують нафтоналивні кораблі не є членами Міжнародної Спілки Вантажників. Віце - президент цієї Спілки Томас В. Глісон депешував Президентові, що дальше відкладення страйку є безцільне. Страйк, на його думку, не може довго тривати. А кожний день спричиняє мільйонові шкоди власникам кораблів, робітникам та міським управам, які не мають впливів із податків. Вантажники домагаються 6-годинного дня праці з платнею $24.16, яку тепер дістають вони за 8-годинний день праці. Власники кораблів пропонують зменшити число робітників із 20-членної бригади до 17-членної. В середу 26-го грудня страйк щойно вповні виявився, бо це перший робітний день. Посадник міста Вагнер і секретар праці Вірц роблять всі можливі заходи, щоб якнайскоріше закінчити цей страйк, який з кожним днем збільшує втрати, які виносять мільйони долярів.

РІЗДВЯНІ СВЯТА У СВІТІ ПІД ГАСЛОМ МИРУ

Рим. — Папа Іван XXIII закликав в своєму Різдвяному зверненні до християнського світу — зберігати мир і єдність християнства. Це було 5-те з черги Різдвяне звернення теперішнього Папи і за кожним разом Папа кладе натиск на ту саму проблему миру, як центральну проблему людства. Про єдність християнського світу Папа говорив у зв'язку з теперішнім Вселенським Собором. Папа виголосив своє звернення у своїй бібліотеці: його награно на стрічку та передано через Ватиканську радіовисильню і на всю европейську радіо-сіть. „Передумовою миру — казав Папа — є добра воля всіх людей. Де нема доброї волі, там не може існувати ніяка надія. Мир повинен бути нашою ціллю по всі часи. Створім мир довкола нас, щоб мир поширився по всьому світу. Дбаймо про те, щоб ніщо не могло захитати миром".

Напередодні Різдва Христового Папа відправив Богослужбу в своїй каплиці о год. 10 вечером, замість опівночі, щоб старі й немічні могли взяти в ній участь. Також у своєму Різдвяному зверненні він згадав спеціяльно про людей старих і немічних. У першому дні Різдвяних Свят Папа відвідав дитячий шпиталь у Римі. Це був перший його виїзд з Ватикану від часу його занедужання кругло місяць тому.

Туга за тривким миром лунала в усіх зверненнях і промовах, виголошених державними мужами, як теж в усіх проповідях в християнських святинях. Урочисто святковано Різдво також в тих країнах, де існує стан партизанської війни або неспокійного перемир'я. До американських військ у Південному В'єтнамі прибув кардинал Спелман з Ню Йорку, генеральний вікарій американських збройних сил. Як щороку — відбулась урочиста процесія до Вифлеєму, але в цьому році прибуло до Єрусалиму куди менше паломників з Заходу, як раніше, з уваги на неспокійні політичні відносини на Середньому Сході. До американських військ в Південній Кореї прибув відомий фільмовий артист комік Боб Гоп. Південно - корейський уряд звільнив з нагоди Різдва шістьох високих урядовців з часу режиму Сингмана Рі, засуджених на високі кари за виборчі зловживання. На Формозі вільні китайці й автохтони приєднались до святкувань, що їх переводили 10.000 стаціонованих там американських вояків та службовиків. Британська королева Єлисавета II взяла за щорічною традицією участь в Різдвяному святкуванні в Сандрінгемі. — В більшості західньо - европейських країн Різдво було „біле": це стосується Англії і цілої Франції, де навіть в південному Марсейлі комунікація навіть припинилась внаслідку високого снігу. На Рівєрі люди мерзли. Сніг упав в Швеції й Норвегії та в більшій частині Західньої Німеччини. У Швайцарії міжнародний залізничний рух був сповільнений внаслідку зсування лявін.

СССР перестерігає Індію проти участи у військових союзах

Москва. — У московській „Правді" появилась стаття деклЯративного характеру, де перестерігається Індію, щоб вона не приступала до ніяких військово- політичних союзів, а надалі зберігала свою невтральність. „Правда", очевидно, має на увазі тенденції, які існують в індійському громадянстві внаслідку комуно-китайської агресії, щоб виректись індійської політики невтралізму та приєднатись до західнього антикомуністичного бльоку. „Правда" оскаржує „імперіялістичні великодержави", що вони нацьковують Індію проти комуністичного Китаю й намовляють її зв'язатись із ними військово-політичними союзами. Стаття в „Правді", яка була безумовно подиктована партійним секретаріятом чи совєтським міністром закордонних справ, погрожує, що у випадку, коли б Індія виреклась своєї дотеперішньої політики невтралізму, то Совєтський Союз припинить всяку дальшу економічну допомогу Індії.

Аденауер стурбований за долю демократії в Західній Німеччині

Бонн. — Західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер висловив у своїй Різдвяній промові до німецького народу, що її виголосив через радіо і телевізію в перший день Різдва, 25 ц. м., стурбування щодо майбутньости демократії в Німецькій Федеративній Республіці. Він жалівся, що німці проявляють замале зацікавлення громадськими справами та беруть замалу активну участь в державно - суспільному житті. Тим часом — казав 86-літній канцлер — парляментарна демократія може тільки тоді зберегтись, якщо кожний окремий громадянин бере участь чи-то в місцевих громадських справах чи загально - крайових. Демократія не спочиває на раменах парляменту, але всіх громадян та на всьому суспільному житті. Водночас Аденауер таврував „критику для критики", стосовану у відношенні до уряду та державних властей. Він признав необхідність існування критики, як чинника демократії, але перестерігав, що переборщена й неконструктивна критика доводить до анархії. Завваги Аденауера, стверджують коментатори, були напевне зроблені під безпосереднім впливом останньої голосної афери з тижневиком „Дер Шпігель", супроти якого переведено репресії за надрукування гострої критичної статті, що таврувала політику німецького військового міністерства. Це остання Різдвяна промова канцлера Аденауера який заповів свій відхід від державної влади на осінь 1963 року.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА ЗОРІНА З ОН — ЙОГО МІСЦЕ ЗАЙМЕ ФЕДОРЕНКО

Об'єднані Нації. — Совєтський перший віце-міністер закордонних справ Валеріян Зорін, постійний репрезентант СССР в Об'єднаних Націях і делегат для переговорів про міжнародне роззброєння — звільнений з свого становища, при чому московське радіо, яке подало цю вістку в минулу неділю, нічого не згадало про призначення Зоріна на будь-яке інше становище. На місце Зоріна призначений Микола Федоренко. 60-річний Валеріян Зорін грав в совєтській дипломатії від смерти Андрея Вишинського і відсунення від влади Вячеслава Молотова — поруч із Андреєм Громиком — найвидатнішу ролю. Як совєтський амбасадор в Чехословаччині в рр. 1945-1948 він був фактичним режисером і виконавцем тамошнього державного перевороту, який підпорядкував ту країну комуністичній владі під зверхністю Москви. Як делеґат СССР на мирові конференції — він систематично саботував їх і розбивав. Він був вірним послідовником згаданих двох колишніх „асів" закордонної політики і дипломатії — впертих, фанатичних, непримиренних і забріханих. Відкликаний з ЧСР він перебув 7 років в совєтському міністерстві закордонних справ, як „спец" від европейських справ, після чого став амбасадором СССР в Західній Німеччині. Від 1956 р. знову вернувся на становище заступника міністра закордонних справ та швидко потім був призначений на амбасадора СССР в ОН на місце Аркадія Соболева. Його новий наступник, 50-річний Микола Федоренко, є вже вихованцем большевицької доби й системи та має марку фахівця від далекосхідніх справ. Він був совєтським амбасадором в комуністичному Китаї і потім в Японії. Про причини тієї зміни не було в совєтській пресі ні в радіо ніякої згадки.

У Британії, Франції й Німеччині обмірковують „пакт Нессо"

Лондон. — Переведене в минулому тижні в Нессо на Багамських островах порозуміння між президентом Кеннеді і британським прем'єром Мекмілленом, яке отримало вже історичну назву „пакту в Нессо", стало предметом дбайливих і журливих нарад у різних столицях світу. Прем'єр Мекміллен назвав те порозуміння „дуже корисним", звернувши увагу, що Британія не видаткувала ні сотика на тих 800 мільйонів долярів, що їх ЗДА видали, поки видосконалили ракету „Поляріс", що її Кеннеді запропонував Британії на місце обіцяної ракети „Скайболт". Однак в британських політичних та господарських колах існують сумніви щодо двох пунктів: чи придбання ракети „Поляріс" для британської морської фльоти не буде занадто коштовне і чи згода Мекміллена на включення частини британської атомової сили в збройні сили НАТО не позбавить Британії її незалежности, як атомової потуги. Президент Кеннеді, як відомо, запропонував продаж ракети „Поляріс" також Франції, на таких самих умовах, що Англії, також без атомових головок, проте з тихою апробатою, щоб Британія і Франція самі ці атомові „головки" випродукували. У цій справі президент де Голь нараджувався з прем'єром Жоржом Помпіду й кількома міністрами. Зате в Західній Німеччині канцлер Аденауер буцімто підозріває в „пакті Нессо" тенденцію недопустити Західньої Німеччини до участи в атомовому узброєнні, що його в НАТО репрезентували б тільки ЗДА, Британія і Франція. В цій справі Аденауер нараджуватиметься в другій половині січня з де Голем на їх новій зустрічі та звернеться за вияснениям до президента Кеннеді. Москва, гостро критикуючи „пакт Нессо", нацьковує Британію проти ЗДА, які нібито „завдали важкий удар британському престижеві, деградуючи Британію з її ролі незалежної атомової великодержави".

Визначні республіканці хвалять Президента за телевізійне інтервю

Вашингтон. — Провідники Республіканської партії під час Різдвяних Свят турбувалися тим, що численні визначні республіканці хвалять надане 17-го грудня інтервю президента Кеннеді через телевізійні й радіові стації та обіцяють в 1964-му році голосувати на Кеннеді. До Вашингтону надійшли численні листи з похвалами на адресу Президента за його інтерв'ю з трьома журналістами, і між надавцями листів були і республіканці. З Лос Анджелесу писав Президентові провідний власник рекламової агенції, що він до понеділка 17-го грудня був республіканцем і противником Кеннеді, але його інтервю зробило на нього таке враження, що в 1964-му році буде голосувати на Кеннеді. Подібно писав до Білого Дому і визначний купець з Дітройту. Республіканський крайовий комітет вже давніше зрозумів значення інтервю Президента для виборів у 1964-му році і тому домагався, щоб телевізійні стації відступили безплатну годину для відповіді республіканців Президентові. В цих похвальних листах аж 25 відсотків авторів листів домагаються, щоб Президент частіше відбував подібні інтервю. Майже всі автори листів хвалять Кеннеді за становище в кубинській кризі і заявляють, що Президент ЗДА врятував мир у всьому світі, і за це йому належиться вдячність не тільки від громадян цієї країни.

В листопаді число нефармерських робітників становило 56.2 мільйона

Вашингтон. — Департамент Праці стверджує, що в листопаді цього року число нефармерських робітників становило 56.2 мільйона і було рекордовим для того місяця, на 1,1 мільйона більше, як в тому самому місяці 1961-го року. В тому місяці довгота фабричного тижня праці становила 40.6 годин, на 6 мінут більше, як в жовтні ц. р. Місячний пересічний заробіток фабричних робітників збільшився на $1.54 тижнево і становив $97.36. Найбільший тижневий заробіток був минулого вересня $97.68. Число безробітних становило в листопаді 5.8 відсотка, а в жовтні ц. р. — 5.5%. Сталося це тому, що велике число молоді у віці нижче 20 років вийшло на ринок праці.

● Федеральна Торговельна Комісія остерігає проти широко реклямованих ліків "Geritol" і "Super Hadacol", бо ті реклями не є вірні, вони обіцяють те, чого ті ліки не дають. Ані „Джерітоль" ані „Супер Гадаколь" не допомагають втомленим і нервовим людям, і тому треба бути обережним при купованні тих ліків.

● Голова Палатної Правничої Комісії конґресмен демократ Емануел Селлер заявив, що три телевізійні компанії, які передавали інтервю з президентом Кеннеді, не є зобов'язані задармо відступити час на те, щоб Крайовий Республіканський Комітет міг відповісти на твердження Президента.

Питання сучасної медицини були темою наукової конференції в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 22-го грудня 1962 року відбулася у великій залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку, перша спільна Наукова Конференція, влаштована Математично - Природописно-Лікарською Секцією НТШ та Головною Управою Українського Лікарського Товариства Північної Америки, для зазнайомлення своїх членів та громадянства із здобутками наших науковців в ділянці сучасної медицини. На Конференції обговорено питання, зв'язані з проблемами старечого віку людини, а також проблеми діягностики та лікувальних метод найбільш під сучасну пору, поширених недуг, а саме пістряка (рака) та психічних хворіб. Конференцію відкрив директор МПЛ Секції НТШ, проф. д-р М. Зайцев, вказуючи на доцільність та велику вагу таких Конференцій, які влаштовувані для членів та громадянства, порушують актуальні проблеми, що ними цікавиться культурний світ. Зчерги проф. д-р Р. Осінчук виголосив доповідь на тему „Проблем старечого віку", а д-р О. Волянський, заст. директора Психіятричної Лікарні в Лечворт Виллидж, Н. Й. — доповідав про „Модерну психіятрію". На закінчення цієї Конференції, голова Українського Лікарського Товариства, д-р Р. Сочинський виголосив доповідь на тему „Пістряк (рак) — факти та містика". Доповіді викликали живу дискусію, в якій, між іншими промовцями, забирали голос д-р О. Баран, д-р В. О. Семків, проф. Н. Осадца-Яната і інші. Для ілюстрації доповідей висвітлено два кольорові фільми, що їх поставило до диспозиції Американське Лікарське Товариство. Наукову Конференцію закрив проф. д-р Р. Осінчук. Він вказав на потребу влаштовування таких Конференцій, на яких українські науковці мають змогу обговорювати питання із своєї спеціяльности та інформувати загал про осяги у даній ділянці науки.

УВАН і „Слово" вшанували пам'ять Тодося Осьмачки урочистою конференцією

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук влаштувала в суботу 22 грудня ц. р., з участю Об'єднання Українських Письменників „Слово" пленарну конференцію для вшанування славної пам'яті Тодося Осьмачки, видатного українського письменника, померлого дня 7-го вересня ц. р. Конференцію відкрив президент УВАН у ЗДА проф. Олександер Архімович, покликавши до президії конференції голову „Слова" проф. Григорія Костюка і голову УВАН Канади проф. Ярослава Рудницького. На програму Конференції, що нею в дальшому проводив проф. Гр. Костюк, склалися: доповідь Юрія Лавріненка про життєвий і творчий шлях Тодося Осьмачки і його місце в сучасній українській літературі, поезії й уривки з прозових творів письменника в мистецькому читанні Олімпії Добровольської та Йосипа Гірняка, і доповідь Євгена Маланюка „Про Осьмачку". Конференція відбулася у відчитовій залі УВАН при участі членів УВАН, письменників і численних гостей. Доповненням конференції була виставка друкованих творів Тодося Осьмачки, його рукописів, писань про нього, як теж матеріялів про його авторські вечори.

У Катанзі прийшло до стрілянини між військами ОН і тієї провінції

Елізабетвіль. — В навечер'я Різдва прийшло між військами Об'єднаних Націй та провінційним військом Катанґи до стрілянини, від якої було голосно в столиці Елізабетвілі та околиці. Катанґійці збили гелікоптер Об'єднаних Націй, при чому, перевезений до шпиталю, помер від ран індійський поручник, один з пасажирів гелікоптера. Військовики Об'єднаних Націй відповіли стрілами. Цей інцидент не тривав довго, бо командант індійських військ в Катанзі, ген. Реджінальд Норонга, почав негайно переговорювати з катанґійськими старшинами про звільнення гелікоптера і його залоги та про перемир'я, щоб можна було спокійно перевести Різдвяні свята. Катанґійці закидають військам ОН, що вони перші розпочали сутичку, але місцева місія ОН і головна кватира в Ню Йорку рішуче заперечили цьому. Чи і скільки катанґійських вояків потерпіли в тій сутичці — не відомо.

В АМЕРИЦІ

● Колишній президент Д. Д. Айзенгавер був вибраний на голову Ради Директорів Фундації Волі. Збори відбулися у Філядельфії, де дотеперішній голова фундації передав Айзенгаверові президентський молоток. Айзенгавер сказав, що Фундація Волі має постійне і найважливіше завдання в теперішніх часах, головним чином для Америки.

● Ню Йорк і далі не має своїх щоденників, і такий стан готов потривати кілька місяців, бо видавці часописів не можуть погодитися на домагання спілки друкарів, бо тоді мусіли б збанкрутувати.

● Колишній сенатор демократ із Ровд Айленд 95-річний Теодор Френсіс Грін перебуває в шпиталі в Провіденсі, Ровд Айленд, і є на списку критично хворих пацієнтів. Грін був сенатором до 1960 р., коли він вже не кандидував з огляду на свій вік. Він був найстаршим сенатором ЗДА, займаючи те становище впродовж 24 років.

● Агенти Федерального Бюра Інвестиґацій заарештували в Джексоні, Мізурі, трьох осіб за те, що хотіли передати шпигунам Фіделя Кастра пляни продукції протиракетних ракет „Ніке". Вони мали дістати за цю зраду $600,000.

● Пригадуємо, що вже від 7-го січня 1963-го року за пересилку звичайного листа треба буде платити 5 центів. і поштовий уряд вже надрукував нові п'ятицентові марки, на яких є державний зоряний прапор.

У СВІТІ

● Совєтський генерал А. Гуськов помістив в органі сов. армії „Красная Звезда" велику статтю, в якій оскаржив якогось Попова, колишнього совєтського старшину, та нібито німкеню, що її назвав англійським прізвищем Менсфілд, у шпигунстві в користь Америки. Попова він називає „Юдою". Вони належали нібито до цілої шпигунської сіті, в якій працювали також дипломати з американської амбасади, британський бизнесмен Гревіл Вайн і совєтський громадянин Олеґ Пенковський.

● В Італії застрайкували 330.000 вчителів народніх і середніх шкіл. Вони заявили, що не будуть переводити ніяких іспитів перед Різдвом та не впишуть нот до піврічних свідоцтв. За тиждень перед тим вчителі перевели дводенний демонстраційний страйк, вимагаючи поліпшення їхньої винагороди. Коли уряд знехтував ту перестрогу — вони проголосили страйк аж до відкликання.

● Західньо-німецька амбасада в Дебліні, в Ірляндії, розсліджує скаргу членів ірляндської футбольної дружини, від яких в нічних розвагових домах і ресторанах в Мюнхені стягали страшенне високі ціни. Три ірляндські спротовці, з яких кожний мав три чарки, заплатили 168 дол., а за пляшку горілки інший заплатив 34 дол. Ірляндська публічна опінія обурена на здирства в Західній Німеччині.

● Західньо - берлінські власті виставили понад муром ганьби високі афіші з закликом до східньо-німецької поліції, щоб вони не стріляли до втікачів з східнього Берліну, а — повинуючись отриманим наказом про обов'язок стріляння — стріляли понад голови втікачів. На афішах вимальована постать поліціянта із словами: „Не хочу поцілити людини".

● У Бонні видано у честь кол. міністра оборони Франца Йосифа Штравса бенкет, на якому старий канцлер Аденауер заявив, що він не прощається із Штравсом, а тільки каже йому „до побачення", бо — мовляв Штравс напевне гратиме ще чільну ролю в державі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Нова леґенда

Від часу історичної промови президента Кеннеді з 22-го жовтня ц. р., в якій Президент гостро, з усіма точками над „і" затаврував поіменно Хрущова й Громика, які брехали йому в справі узброювання Куби, та від часу проголошення бльокади Куби з недвозначною загрозою затримування совєтських кораблів та збройної інтервенції на Кубі, минуло лише два місяці, але політична атмосфера вже радикально змінилася. Тон американських заяв у відношенні до Москви став такий лагідний, начебто дійсно зайшла якась зміна в совєтській політиці. І саме тому, що такої зміни не було, що на Кубі все ще перебувають тисячі совєтських вояків, — що реалізується далі плян перетворення кубинських вод на базу для совєтських підводних човнів, — що під час гостювання Мікояна у Кастра виготовлено докладний плян ведення підривно - революційної акції з того острова — ця зміна американського тону щонайменше дивує.

У західній пресі існують на цю тему різні здогади й різні гіпотези. Одні твердять, що насправді ЗДА не припинили розвідчих летів над Кубою і взагалі не послабили своєї чуйности супроти Кастра і совєтських замірів в Карібському обширі, — інші звертають увагу на те, що скасування бльокади практично знову відкрило большевикам шлях, яким можуть вони доставляти на Кубу ті самі ракети й бомбовики, що їх ніби вивезли, — тільки тепер це діється обережніше щодо самого транспортування, магазинування та влаштування таємних баз. Критики закордонної політики ЗДА підкреслюють, що зміна тону офіційних речників Білого Дому включно із самим Президентом сталася властиво внаслідок того, що большевикам повірили на слово, нібито вони дійсно забрали з Куби офензивну зброю і не мали й не мають супроти Америки ніяких аґресивних плянів. Фактично прийнято мовчки до відома відмову Фіделя Кастра допустити на Кубу міжнародну контрольну комісію. Зустріч Мікояна у Білому Домі, коли він вертався з Куби до Москви, подобала до зустрічі альжирського Мохаммеда Бен Белли, коли він їхав на Кубу, щоб там цілуватися з Кастром і обіцяти йому прислати альжирських „спеців" від революційно-підпільної акції. Президент ніби — за пресовими вістками — говорив одверто Мікоянові, що ЗДА не можуть терпіти під своїм боком централі для експорту комуністичної революції, але не сталось нічого, що таку заяву потвердило ділами.

Навпаки, амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях, Адлей Стівенсон, заявив, що З'єднені Держави готові піти на деяке ризико, щоб припинити перегони у збросніі між Америкою й Совєтським Союзом. Частинне потвердження цієї готовости виявляється у становищі американської делеґації на конференції в справі роззброєння у Женеві, де вона значно відступила від вимоги щодо міжнародно - контрольних пунктів на території СССР, як передумови для підписання договору про припинення ядрових експериментів. Сварню в совєтсько - китайській родині використовується не задля посилення натиску проти СССР, а задля покращання взаємин між ЗДА і СССР, бо ось Москва ніби податливіша для „співіснування".

Тим часом, знавці совєтських відносин та совєтської політики перестерігають перед легковірністю в будь-які „зміни" в совєтській політиці, що при найближчій нагоді можуть знову виявитися — як це було вже багато разів в історії — тільки новою, хитро обдуманою совєтською леґендою для аґресивних цілей. Це зокрема підкреслюється тепер, як Хрущов відкликав скомпромітованого брехнею свого репрезентанта в Об'єднаних Націях, Валеріяна Зоріна, призначивши на його місце Миколу Федоренка, а на Заході негайно почали це коментувати, що Зоріна, мовляв, відкликано тому, бо він не здійснював нової „м'якої" політики Хрущова відносно Заходу.

Скінчилося на резолюціях

Криваве здушення угорської революції 1956-го року з допомогою совєтських танків викликало надзвичайно широкий відгомін. У заявах симпатії до розстрілюваних і депортованих мадярських патріотів об'єднався ввесь вільний світ, засуджуючи Москву і встановлений нею на Угорщині комуністичний режим за безоглядну, брутальну й жорстоку ліквідацію визвольних змагань угорського народу.

З гострим засудженням совєтської збройної інтервенції виступили на терені Об'єднаних Націй представники всіх народів вільного світу. Тавруючи комуністичну перфідність і брутальність, прийнято 4-го листопада 1956-го року резолюцію з вимогою респектувати право самовизначення угорського народу, вивести совєтські війська і дозволити угорцям перевести свобідні вибори. В тій же резолюції ч. 1004 (ЕС-11), схваленій 564-ою пленарною сесією Генеральної Асамблеї, Об'єднані Нації звернулися до угорського комуністичного уряду із закликом припинити криваві репресії проти учасників революції і дозволити генеральному секретареві ОН і призначеним ним обсерваторам виїхати на Угорщину для безпосереднього розгляду причин і наслідків чужоземної інтервенції на Угорщині.

З ідентичними вимогами й закликами виступали Об'єднані Нації з того часу багато разів, формулюючи їх усе в нових резолюціях. Після згаданої вище резолюції, 9-го листопада 1956-го року схвалено коротшу, але такого ж змісту резолюцію ч. 1005 (ЕС-11). За нею прийшли резолюції Генеральної Асамблеї чч. 1006, 1007, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131 — усі прийняті ще до кінця 1956-го року. Згодом, в 1957-му році, прийнято в цій же справі резолюції чч. 1132 і 1133; в 1958-му році резолюцію ч. 1312; в 1959-му році резолюцію ч. 1454 і т. д.

В цих резолюціях найперше ставлено вимогу, щоб угорський комуністичний уряд дозволив генеральному секретареві Даґові Гаммершилдові приїхати на Угорщину. Згодом змінено цю вимогу на заклик допустити на Угорщину представників міжнародного Червоного Хреста для несення гуманітарної допомоги населенню. В 1957-му році створено спеціяльну комісію ОН для справи Угорщини під проводом сіямського князя Вана Вайтгалкона, а ще пізніше цю комісію зведено до одночленної репрезентації ОН в особі сера Леслі Мунро. Ні однієї з цих вимог ні Москва, ні Будапешт не виконали, жадної комісії до Угорщини не допустили. Даґ Гаммершилд взагалі не одержав відповіді на висловлене ним бажання відвідати Угорщину, Не дозволили совєтські окупанти і їхні сатрапи в Будапешті приїхати туди ні представникам Червоного Хреста, ні встановленій Генеральною Асамблеєю ОН комісії, ні репрезентантові ОН серові Мунро.

Так розвивалася справа Угорщини на терені Об'єднаних Націй до грудня 1961-го року. Кожного року ставлено цю справу на розгляд Генеральної Асамблеї, кожного року її відкладано. Щойно в грудні 1962-го року Генеральна Асамблея відважилась на рішучіший крок. Постановою з 20-го грудня вирішено . . . скасувати встановлене в грудні 1958-го року для нагляду за виконанням постанов ОН становище спеціяльного репрезентанта для справ Угорщини. Теперішнього ж генерального секретаря ОН У Танта уповноважено „вживати всіх заходів, що їх він вважатиме за потрібні у зв'язку з угорською ситуацією". Прийнято цю нову резолюцію 50-ма голосами проти 13-ох, і цим фактично закінчено започатковану з великим шумом у 1956-му році акцію оборони прав, свободи й незалежности угорського народу. До того ж, як повідомляють, У Тант прийняв запрошення угорського комуністичного режиму відбути дружні відвідини в Будапешті. Коротко кажучи, ОН вмили руки в цій справі, або, як кажуть угорські втікачі, відписали Угорщину комуністам.

ПРИМАРА ЛАПЧИНСЬКОГО

Насамперед — хто такий Лапчинський і яке його тут „діло"?

Юрій Лапчинський в роках 1928 - 1930 був совєтським консулом у Львові, але марна річ шукати згадки про нього в совєтських енциклопедіях, хоч і зробив він велику прислугу камуністичній підривній системі. Він не перший і не останній „мурин" тієї системи, який своє зробив і опісля відійшов, очевидно, з большевицькою кулею в потилиці. Проте його „діло" залишилося, а його примара недавно появилася в Ню Йорку.

„Діло" Лапчинського відоме багатьом, що пам'ятають 30-ті роки у Львові. Ми не знаємо його родоводу. Українська Загальна Енциклопедія називає його „українським большевицьким діячем". Сьогодні ясно, що Москва послала Лапчинського, як свого консула до Львова з тою самою ціллю, з якою тепер тримає в Ню Йорку на 67-ій вулиці „українську" делеґацію до Об'єднаних Націй: ловити на „українську" лапку і бодай морально „унешкідливлювати" тих „буржуазних націоналістів", що їх свого часу не розстріляла, не виморила голодом, чи не запроторила в концентраційні табори каторжної праці.

Свою справді лапчинську функцію виконував згаданий совєтський консул у Львові по-большевицькому. На відомих „Ікроїдських" зустрічах і прийняттях у консуляті і поза ним, участю в українських імпрезах, через особисті контакти з деякими діячами, переважно інтелектуального та богемічного наставлення, як і всілякими „пособіями", наловив він деяку кількість наївних людей, що записали в нашій історії сумну добу зміновіховства довкола відомих „Нових Шляхів" та „Вікон". Період того зміновіховства тривав відносно коротко, бо навіть наївні незабаром прозріли, зокрема після того, як деяких із них, що виїхали були на „радянську" Україну, розстріляно.

Так коротко виглядала діяльність Ю. Лапчинського у Львові. Після того був ще проклятий 1933-ий рік із мільйонами жертв зорганізованого Москвою штучного голоду в Україні, була кривава „єжовщина", була Вінниця та інші українські міста з десятками тисяч вимордуваних комуно - московським молохом. Могло б здаватися, що часи Лапчинського і зміновіховства назавжди втопилися в крові українського народу.

А проте, їх примара таки знову появилася, цим разом в Ню Йорку, коли до всіляких „українновістівських" та „засиньоокеанських" спроб прилучилася ікра й водка в приміщеннях „української" делеґації до Об'єднаних Націй на 67-ій вулиці.

Сталося це в п'ятницю, 14-го грудня. Вже раніше було відомо, що там має відбутися „зустріч", на яку запрошено деяких українців. Для цього залишено в одній крамниці деяку к і л ь к і с т ь „чистих" запрошень з підписом маріонеткового міністра закордонних справ УССР Луки Паламарчука. Добродушний крамар пропонував ці запрошення багатьом людям, але знайшлося тільки кілька осіб, що їх прийняли.

Програма прийняття — як довідуємося — була цілком у стилі й дусі Лапчинського. Темою промов і розмов були — відзначення Шевченківських роковин в підсовєтській Україні, без будь-яких нападів на „буржуазних націоналістів". Опісля показано два фільми, один на сюжет Шевченківської „Лілеї", а другий про Закарпаття. Була, звичайно, водка і перекуска. А на прощання всіх обдаровано книжечкою із Шевченковим „Заповітом" в різних мовах.

Це все, коли мова про програму, але це тільки початок, за яким криються причина та ціль того прийняття. За ним бо в усій своїй огидній наготі стоїть примара Лапчинського. І тому сьогодні на нюйоркському давнтавні ця справа є темою розмов і дебат. Бо хоч один громадянин міг не знати про Лапчинського, а другий міг про нього забути або знехтувати досвідом, його не забула і цим досвідом не нехтує громада, з обуренням запитуючи: чого вони туди ходили і чого шукали в товаристві вислужників московського ката українського народу, зокрема вислужників з 4-ої вулиці?

Це ж бо не була припадкова зустріч в публічній бібліотеці, на вулиці чи у вестибюлі готелю. Це була офіціяльна, запланована — і то не на 67-ій вулице і не в Києві, але в Москві — зустріч, що її влаштував ворог, з яким ми є в стані війни не на життя, а на смерть. Запланована, щоб заломити м о р а л ь н о наш фронт там, де його не можна заломити інакше. Згадане прийняття було тільки відміною тієї отруйної пістолі, про яку недавно була мова в Карльсруге на процесі проти большевицького аґента - вбивника Сташинського. І на це прийняття пішов той чи інший гочлен українського національного табору. Очевидно, що пішов тільки з примітивної цікавости, а відомо, що цікавість може завести людину до пекла.

Факт, що на велику українську громаду в Ню Йорку знайшлися тільки дослівно одиниці, які скористали із посереднього запрошення Паламарчука та застереження, з якими поставилася до цього громада дає повну ґарантію, що примара Лапчинського вже ніколи не становитиме будь-якої серйознішої загрози, не зважаючи на — наївність одиниць.

Роман С. Голіят

В НОВИХ ОБСТАВИНАХ

Минає 12 років від часу масового поселення української політичної еміграції в ЗДА. Здавалося б, на протязі цього часу наша інтеліґенція могла пристосуватися до життьових умов нового поселення, використовуючи набуті у високих школах звання. Це в поважній мірі її сталося, але є ще чимало людей, які з цих можливостей не скористали.

З усіх наших професіоналістів найскоріше влаштувалися лікарі, інженери й дентисти.

Тим часом, наприклад, кооператори й правники, яким тяжче влаштуватися на працю за своїм фахом, можуть перекваліфікуватися на бібліотекарів, або т. зв. соціяльних працівників. В кожному стейті є велике запотребування на людей із згаданими фахами. Чому не використати такої нагоди?

Усім відомо, що під час польської окупації Західної України українців не допускали студіювати інженерію та медицину. І поляки з погордою кпили, що українці мають тільки „хлопа й попа". Абсольвенти гімназій, не маючи можливости продовжувати студії, ішли працювати на низьдії, ішли на працю в кооперативах, в „Сільському Господарі", просвітніх установах і ін. На тому й кінчалася „наукова кар'єра" не одного талановитого юнака.

На терені ЗДА брами високих шкіл відкриті для всіх. Чому не скористати з цієї нагоди й не вирівняти те, що треба було давно зробити? Тож не нарікаймо на американців, що вони нас не розуміють і не допомагають, бо в цьому вина нас самих.

Бібліотекарство. — Не зважаючи на велике запотребування в цій ділянці, не багато наших еміґрантів працюють в цій професії, хоч звання бібліотекаря можна здобути за відносно короткий час. Особам із закінченими студіями з права, економіки, агрономії, філософії, якщо вони хочуть студіювати бібліотекарство, зачислюють 6 кредитів. Отже, для закінчення студій з бібліотекарства треба мати 30 кредитів, які можна „зробити" на протязі двох років вечорами, або за один рік при денному навчанні. Нашим еміґрантам легше студіювати бібліотекарство, як американцям тут родженим, бо знання мов, зокрема слов'янських, є великим плюсом в цій професії. Саме тепер є велике запотребування на бібліотекарів у славістичних відділах, головно в ділянці совєтознавства.

Річна платня бібліотекаря починається від $5 500, крім цього річні підвишки — так що можна авансувати до — $12 000 і більше. В багатьох університетах бібліотекарі користуються тими самими привілеями, що й усі інші інтелектуальні працівники, маючи ті самі пенсії, вакації та безплатні студії для дітей.

Бібліотекарі - українці можуть виконувати дуже корисну роботу й для української справи. Вже в деяких бібліотеках, що мають серед своїх працівників українців., упорядковано й поділено на окремі відділи літературу російську, українську і інших народів СССР. Раніше всі вони були під одним російським знаменником. Чи не є це конструктивна праця?

Соціяльні працівники (совшел воркерс) — працюють у федеральних, стейтових і міських урядах в різних ділянках: в ділянці поборювання молодечої злочинности, як зв'язкові між в'язнями та їх родинами, по шпиталях, в службі опіки над дітьми та старшими і т .д. Цю працю може виконувати кожний, хто закінчив коледж - університет. Міські соціяльні агенції вимагають, крім диплому, складення іспиту з „соціяльної служби", т. зв. „сивіл сервіс тест". По успішному іспиті вимагають ревалюації европейського диплому в Департаменті Здоров'я і Освіти (Дівіжен оф Істерн Юропісн Едюкейшен). В цій ділянці працює багато жінок. Річна платня починається від $5 150 з річними авансами по $260.

Обмежуємось двома ділянками, які мають найбільше запотребування. Вік кандидата на працю в цих ділянках не береться під увагу. Зрештою, в нюйоркському стейті існує закон, в якому сказано, що національна, расова і релігійна приналежність та вік людини не можуть стояти на перешкоді в прийманні на працю.

Багато наших людей улаштувалося також на працю в банках, як книговоди й бухгальтери.

Кидаємо жмут цих думок, щоб переконати всіх тих інертних людей, які ще не зайняли ніодної із згаданих вище позицій, щоб не гаяли часу і взялися до конструктивної праці. Щойно тоді знайде себе інтеліґентна людина, коли почне працювати інтелектуально, коли матиме почуття вдоволення, що її довголітні студії не пішли на марне. А самопочуття людини куди вартніше, як тижнева „пейда".

Кошти прожитку в 1962-му році збільшилися на 1.4 відсотка

Вашинґтон. — Департамен Праці повідомляє, що кошти прожитку в цьому 1962-му році збільшилися на 1.4 відсотка. Більші ціни на нові авта і за деяку працю були зрівноважені тим, що подешевшали в листопаді харчі і одежа. В листопаді індекс цін становив 106 відсотків в порівнянні з пересічними цінами з 1957-1959 років. Від січня до листопада цього року кошти прожитку збільшилися на 1.4 відсотка. Комісар статистики в Департаменті Праці Е. Клаґ гадає, що в грудні не буде змін в індексі цін, який залишиться і в цьому місяці нарівні 106. Платня робітника з трьома членами родини в листопаді збільшилася на 50 центів і становила $86.19. Ціни не збільшилися, тому купівельна сила робітника збільшилася на один відсоток.

Суд присяжних не вирішив справи Гоффи

Нешвілл, Теннесі. — Федеральний суддя Вілліям Е. Міллер звільнив присяжних суддів, які впродовж 17-ох годин не могли вирішити, чи голова Спілки Шоферів Джеймс Гоффа винний в тому, що зловживав фондами майже на один мільйон долярів. Суддя, не можучи діждатися рішення жюрі, припинив розправу, заповівши, що суд вестиме слідство в справі „ганебної спроби підкупу членів судового жюрі". Гоффа також не є вдоволений тим, що суд присяжних не звільнив його від вини і кари, і вийшов із суду з цілим почотом секретарів та оборонців. Гоффу судили за те, що він мав дістати хабар, щоб не допустити до страйку автомобільних робітників. Суд тривав 9 тижнів і під час розправи були насильні атаки в судовій залі на Гоффу.

Курення цигарок малолітніми

Недавно на сторінках „Свободи" порушено проблему курення цигарок дорослими особами. У цих рядках хочемо порушити справу куди гіршу в наслідках: курення цигарок молоддю. Бо фактом є, що американська середньошкільна, і нижчих ступенів молодь, затягається отруйним димом цигарок в алярмуючій публічну опінію мірі.

В кінці листопада ц. р. присвятив цій проблемі свою доповідь президент Крайової Асоціяції Радіомовників, Лерой Калинс, на річній конвенції цієї асоціяції, що відбулася в Портленді, Ореґон. Лерой Калинс домагався негайних змін у кодексі радіової та телевізійної індустрії щодо рекламування тютюнових виробів. Дотеперішня безконтрольна практика наглядно шкідлива і аморальна, якщо зважити вплив таких оголошень на малолітніх.

Лерой Калинс сказав на цю тему таке: „Якщо схочемо бути чесними самі з собою, не можемо легковажити щораз поважніших доказів, що курення цигарок є великою загрозою для здоров'я людини. Чи можемо закривати очі на факт, що наша середношкільна, а також нижчих ступенів молодь чимраз більше захоплюється куренням, чимраз більше в її рядах налогових курців?"

За найновішими статистичними звідомленнями виходить, що 20% хлопців починають курити на дев'ятому році гайскулу, 30% середньошкільних дівчат стають курцями на шкільній лавці. Фактом є те, що ситуація погіршується з кожним роком, і винними в тому є в першу чергу безконтрольні бизнесові реклямами цього товару на телевізії і по радіо. Тютюнові спонзори розваґових програм вносять найбільшу руїну в лави шкільної молоді.

„Безперечно, моральна відповідальність за такий стан спадає в першу чергу на тютюнових магнатів. Немає сумніву, винні у цьому також реклямові агенції, а зокрема спортові „божища" нашої країни, які за добрі гроші захвалюють цей товар молоді", — говорить Лерой Калинс. Покищо широкий загал безрадний на це лихо, бо немає відповідних законів, що врегулювали б або оздоровили відносини.

Свої невеселі висновки президент Національної Асоціяції Радіомовників закінчує пересторогою на адресу тютюнової індустрії і реклямових агенцій: „Якщо й надалі деякі кола ставитимуть свої власні зиски понад загальне добро нашої молоді, то єдиним виходом з ситуації буде розпочати серед працівників радіової і телевізійної індустрії, об'єднаних у своїй крайовій асоціяції, широку освідомчу акцію на цьому відтинку. Це священний обов'язок усіх свідомих громадян нашого суспільства, до цього закликає почуття моральної відповідальности кожного з-поміж нас".

Прилюдне опитування в одній середній школі у стейті Мериленд виявляє, що 9% дівчат із сьомого ступня тієї школи і 12% хлопців із цього самого ступня курять постійно цигарки. Ситуація куди гірша у вищих клясах цього гайскулу: в дев'ятій клясі аж 44% хлопців і 13% дівчат курять, „як шевці". Цей опит провели доброхіть і з власної ініціятиви учні згаданого гайскулу. Деякі учні подали, що розпочали курити „задля приємности", інші казали, що спонукав їх до цього приклад товаришів. Ще інші заявили, що куріння, це ознака — „зрілости". Чимало опитуваних дало дискримінуючу їхніх батьків відповідь: „Курю цигарки тому, що так роблять мої батько й мати" . . .

Як виходить із сказаного, загроза для молоді на „тютюновому фронті" надзвичайно серйозна. Відрадним явищем є те, що гамувати цю повінь лиха взялися на свою руку саме ті люди, які титулом своєї професії мимохіть стали інструментами й пропаґаторами тютюнової інвазії в рядах молоді.

І. Л.

Всеволод Голубничий

ІСТОТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ З НЕДАВНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

(4)

Ствердив усе це Григорій Костюк ще далеко перед тим, як Хрущов і інші сучасні керівники КПСС у своїх виступах на XX і XXII з'їзді партії фактично це визнали й підтвердили, хоч говорили вони не про Україну, а тільки про Росію та деякі інші республіки. Сталінський терор на Україні був пропорційно більшим і ганебнішим, ніж у Росії, а тому про нього й боїться ще в СССР говорити. Але Костюк про це вже сказав в усіх деталях. Тому немає сумніву, що коли в майбутніх підручниках історії України доба, описана Костюком, згуститься за браком місця й під тиском інших подій до якоїсь там однієї сторінки чи й кількох рядків, ці факти, встановлені Костюком, у тих рядках вже будуть записуватися завжди. Ніхто вже їх ні змінити, ні замовчати більше не зможе!

Великим, слід сказати, є також і загальне виховне значення Костюкової праці.

Вона формує узагальнюючий погляд не тільки на ту конкретну добу в недавній історії України, яку вона дослідила, але й суґерує також і ширше пояснення цілої сучасної історичної долі українського народу. Бо коли чи у чужинців, чи в української дітвори і молоді виринає нині питання, чому Україна сьогодні така, як вона є, чому вона ще й досі не самостійна, чи чому, зрештою, українці в УССР не виявляють вже довго ніяких очевидних і яскравих демонстрацій свого бажання відірватися від Москви і стати самостійними, то Костюкова книжка підказує на все це цілком ясну відповідь. Вистачає її прочитати, щоб збагнути, яке страшне с к р и в л е н н я й обезголовлення пережила українська нація за Сталіна. Адже ж було фізично знищено сотки тисяч н а й кращого, найбільш творчого, провідного національного елементу! Якби всі ті у розквіті віку й сил постріляні й померлі на засланні люди та були нині живими, скільки б чудових, духово могутніх і історично довготривалих національних вартостей вони б за ці тридцять років створили! Який леґіон послідовників виховали б вони собі серед нових поколінь українського народу! Отже, якби не сталінський терор і голод, Україна була б сьогодні невимірно сильнішою і духово, й матеріяльно, і політично. А це й пояснює поза всяким сумнівом, чому вона сьогодні така, як є.

Однак, характе р н о, що, піддаючи отакі висновки, Костюкова книжка зовсім не песимістична своїм д у х о м. Цей факт відзначив, зокрема, польський рецензент у „Вядомосьцях", додавши від себе нотку сумніву, чи можна, мовляв, після всього того, що заподіяв українцям Сталін, ще залишатися таким оптимістом, як Костюк. Але Костюків оптимізм зовсім не навмисний, не штучний. Він його навіть не підкреслює. Костюк спокійно, науково к о н с татує факти. А з них виходить, що раз Україна і в минулому пережила цілий ряд страшних кривавих спустошень і терорів (збоку монголів, татар, поляків, російських царів) і все ж відроджувалася після кожного з них, то, очевидно, цілком природньо й неминуче відродиться вона і після Сталінового знищення.

З того, як позитивно сприйняла Костюкову книжку американська й британська наукова критика, як теж і з того, які історичні факти вона обґрунтувала і встановила, стає ясним, що значення її появи подвійно велике: по-перше, ця книжка має помітне політичне значення для сучасности: інформація чужинців, виховання молоді і матеріяли для історії, для майбутнього. Д о с я гнувши отакого значення, ця книжка повинна стати п р и к ладом для наслідування, прикладом того, що саме наша еміґрація повинна б тепер робити більше і в першу чергу.

Це, зокрема, стосується нашої студіюючої молоді, тих, що бажали б принести своєму поневоленому н а р одові тривалу користь і допомогу. Абсолютно п е р е в а жаюча кількість молоді на Україні йде студіювати технічні й природничі науки. Така ж тенденція помітна й серед молоді на еміґрації. В засаді це не зле, бо кожна наука є суспільно - корисною. Але слід наголосити, що Україна потребує тепер, може, як ніколи, науковців і дослідників із суспільних наук, а особливо — істориків, і то — з новітньої історії України.

Подруге, приклад Костюкової книжки варто було б наслідувати і нашому старшому поколінню. З її досвіду пора вже зрозуміти, що зовнішній світ наставлений до української визвольної справи упереджено і з недовір'ям не з якихось там злісних причин, а тільки з незнання. А знання про Україну цьому світові переконливо можна подати не так у формі крикливої, „войовничої" пропаґанди, не в формі летючок та брошурок, скопійованих із совєтського стилю, як у формі об'єктивної науки, більших розміром книжок і монографій, спокійних, речових, удокументованих доказів і вияснень.

Потретє, Костюкова книжка повинна стати прикладом для наслідування для всіх тих, хто особисто пережив описані Костюком події на Україні, чи хто взагалі був у той чи інший спосіб співучасником і співтворцем недавньої історії України. Маю на увазі велику потребу якщо не наукових дослідів, то хоч принаймні писання спогадів. Маймо на увазі, що короткотривалий і поверховний процес хрущовської „реґабілітації" постріляних і закатованих Сталіним людей вже припинився. У 7-му томі Української Радянської Енциклопедії, на стор. 123, наприклад, говориться: „Безпідставно обвинувачені і репресовані люди були повністю реґабілітовані після смерти Сталіна". Отже, зверніть увагу: „були" „повністю" „реґабілітовані", себто — в минулому часі, а нині вже по всьому!

Ця чергова безлична брехня накладає на нашу еміґрацію з підсталінської України моральний обов'язок згадати й записати для майбутньої історії, що лиш можна. Треба мати на увазі, що далеко не всі наші земляки на Україні відважаться в тих умовах написати й зберегти свої спогади. Також слід пам'ятати, що під час німецько - совєтської війни на Україні назавжди пропала велика кількість архівів НКВД, а з ними й списки та документи про тих, кого знищено перед війною. Тому відтворити все, що лише пригадує пам'ять, записати все те на папір чи звукову стрічку і, якщо не відразу видати, то хоч віддати на схорону до наших наукових установ і архівів (в першу чергу до архіву УВАН у Ню Йорку), мусить стати свідомим обов'язком кожного перед прахом тих родичів, при-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРОТОКОЛ

XXV. ЮВІЛЕЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

що відбулася в готелі „Ню Йоркер" в Ню Йорку — в тижні від 21-го до 26-го травня 1962 р.

(8)

ОБРАНІ КАНДИДАТИ НА ГОЛОВНИХ УРЯДОВЦІВ

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис вияснює, що згідно в постановами §-у 22, уступу в Статуту УНСоюзу на кожну позицію в Головному Уряді може бути допущено лише трьох кандидатів в остаточному голосуванні. Згідно з постановами уступу 6 цього ж 22-го §-у нашого Статуту „Три особи, що одержать найбільше число голосів на кожний уряд, будуть уважатись за кандидатів на вибір на дотичний уряд". Це треба розуміти так, що коли б дехто з кандидатів зрікся, тоді на його місце може прийти черговий за числом одержаних голосів кандидат. Але максимум кандидатів на кожний уряд залишається три. У зв'язку з цим запитує кожного найменованого кандидата, чи він приймає номінацію. У висліді цього такі номінати прийняли кандидатури на поодинокі виборні позиції в Головному Уряді УНСоюзу:

а) на головного предсідника УНСоюзу: Йосип Лисогір й адв. Михайло Пізнак;

б) на заступника головного предсідника Степан Куропась;

в) на заступницю головного предсідника: Анна Герман і Мері Душник;

г) на головного секретаря: д-р Ярослав Падох;

ґ) на головного касира: Роман Слободян та Іван Скочиляс;

д) на головних контролерів: Іван Кокольський, Петро Пуцило, Володимир Коссар, Володимир Галан, Іван Іванчук, Іван Василишин, Мирослав Кальба, Петро Кучма та Ярослава Олесницька;

ж) на головних радних: Тарас Шпікула, Ярослав Гук, Дмитро Шмагала, Осипа Олінкевич, Андрій Джула, Богдан Зорич, Анна Чопик, Олена Олек, Володимир Клосник, Василь Гуссар, Богдан Мельник, Мирон Куропась, Микола Кормелюк, Михайло Фединишин, Марія Демидчук, Іван Одежинський, Микола Денисюк, Микола Сенчишак, Володимир Запаранюк, Олена Штогрин, д-р Олександер Соколишин, Микола Давискиба, д-р Денис Квітковський, Анна Пресковнч, Іван Зазворський, д-р Богдан Левицький, Василь Попович, Іван Петрунцьо, Іван Попович, Микола Дербуш, Володимир Кіндефорський, Володимир Новацький, Володимир Юрків, Семен Кучма, Василь Олійник та Іван Ракочий.

ОДНОГОЛОСНИЙ ВИБІР СТ. КУРОПАСЯ І Я. ПАДОХА

Всі інші кандидати, які були номіновані в правиборок, відмовилися кандидувати на респективні пости в Головному Уряді УНСоюзу. Тому, що на уряд заступника головного предсідника є лише один кандидат в особі Степана Куропася, а на уряд головного секретаря також залишився тільки один кандидат в особі д-ра Ярослава Падоха, предсідник проголошує їх вибраними вже в першому голосуванні. Делегат 158-го Відділу Юліян Павчак ставить внесок, щоб Степана Куропася вибрати на уряд заступника головного предсідника, а д-ра Ярослава Падоха на пост головного секретаря через акламацію, що є в добрій традиції Українського Народного Союзу в таких випадках. Внесок підтримали делегати Євген Мастикаш (432 В.) та Іван Геврик (445 В.), Предсідник приймає внесок, а делегати висловили прийняття внеску рясними оплесками.

Предсідник адв. Іван Флис подякував Виборчій Комісії за її втомлюючу працю і зарядив звільнення її членів від обов'язку бути приявними на нарадах, бо вони потребують відпочинку. У зв'язку із захворінням члена Виборчої Комісії Семена Левицького й опорожненням одного місця в комісії, предсідник проголошує її членом делегата Павла Дуду (441 В.), який одержав був під час голосування в першому дні нарад 110 голосів. Делегатка Анна Пресковнч (23 і 18 В.) дискваліфікується з членства у Виборчій Комісії, хоч у голосуванні вона дістала була 134 голоси й була першою в наступстві, бо вона є кандидаткою на уряд головної радної. Марія Шпікула, яка дістала була 121 голос на функцію члена Виборчої Комісії, вже працює в Комісії Просьб і Скарг й не може прийняти обов'язку у Виборчій Комісії.

СХВАЛЕННЯ ДІЄТИ

На цьому місці предсідник конвенції адв. Іван Флис проголошує приступлення до вирішення справи дієти для делегатів і просить до слова головного касира Романа Слободяна для з'ясування існуючих фінансових можливостей. Головний касир вияснює, що стан конвенційного фонду може витримати тридцяти-долярову дієту, покриття коштів подорожі та 12.50 дол. за час подорожі на день.

Делегат 295-го Відділу, Василь Пулк, висловлює думку, що делегати повинні задовільнитися дієтою, яку запропонував п. Роман Слободян і ставить внесок на 30 даларів дієти. Внесок підтримали делегати Емануїл Притула (337 В.) та Роман Карбівник (83 В.).

Д-р Атанас Слюсарчук (174 В.) ставить внесок, щоб дієту ухвалити у висоті 50 долярів денно та 25 долярів за час подорожі, бо раз, що є тут делегати, які тратять більше із свого зробітку, а крім того побут делегатів у Ню Йорку значно дорожчий від участи в Конвенції в Клівленді перед чотирма роками.

Іван Геврик (445 В.) ставить ще інший внесок, а саме, щоб ухвалити денну дієту у висоті 35 долярів денно з тим, щоб кожному делегатові дати в додатку англомовну Енциклопедію Українознавства. Внесок п. Геврика підтримав п. Дмитро Заневич (441 В.).

Ще інший внесок подає Володимир Борискевич - Бойд (94 В.), а саме, щоб ухвалити дієту в сумі 35 долярів денно без додатку Енциклопедії Українознавства. Адвокат Михайло Пізнак (361 В.) підтримує цей внесок.

Головний касир Роман Слободян апелює до делегатів ухвалити дієту розсудливо й взяти до уваги те, що за останні чотири роки конвенційний фонд зменшився на — 7.432.51 дол., бо менше дорослих членів до нього платило.

В дискусії над цією справою Іван Геврик завважує, що примірник Енциклопедії Українознавства коштуватиме всього кільканадцять долярів і видання її делегатам не обтяжило б касу УНСоюзу аж надто.

Делегат Августин Рудник (433) В.) завважує, що вже відбулося дві гучні сесії, а ще можливо будуть додаткові, тому за участь у них делегатам належиться нагорода. Ставить внесок, щоб виплатити дієту не за 6, але за 7 днів плюс по примірникові Енциклопедеії Українознавства. Оправдує це тим, що говориться про підвишку платень членам Головної Екзекутиви. Якщо на це знайдуться фонди, то й на дієту делегатам фонди повинні бути. Делегат Михайло Хомин (464 В.) підтримав внесок А. Рудника.

Адвокат Михайло Пізнак (361 В.) завважує, що дієта підлягає асекураційним законам, а згідно з ними можна було б ухвалити вищу дієту для делегатів у готівці, але не можна давати Енциклопедії Українознавства, як частину дієти. З цим може бути клопіт. Висловлює признання головному касирові Романові Слободянові за його гідну поставу, може й непопулярну, але в інтересі УНСоюзу. Завважує, що інші члени Головної Екзикутиви повинні були сказати й своє слово в цій справі. Ще раз апелює, щоб вилучити з дієти справу Енциклопедії.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис стверджує, що внесок делегата Івана Геврика був прийнятий Президією, бо якщо ідеться про видання по примірникові англомовної Енциклопедії Українознавства, то це є бухгальтерійна справа й можлива до переведення. Головний касир інформує, що роздача Енциклопедії коштувала б УНСоюзові кругло — 12.500 долярів.

Д-р Олександер Соколишин (204 В.) запитує Романа Слободяна, чи внески, які були тут подані, можливі до переведення, чи каса витримає. Головний касир Р. Слободян апелює, щоб не ухвалювали дієти за 7 днів, бо це було б проти закону; ми маємо право на 6 днів. Конвенційний фонд вистарчить на шести-денну дієту по 30 долярів і по 12.50 дол. за день подорожі.

Делегат 461-го Відділу, Іван Федонь, ставить внесок, щоб припинити дискусію і зразу приступити до голосування. Внесок підтримав д-р Ол. Соколишин (204 В.). Предсідник приймає внесок і ставить його під голосування, а делегати ухвалюють його одноголосно.

На прохання предсідника секретар конвенції д-р Петро Стерчо перечитує всі внески, щоб пригадати делегатам, над якими можливостями будуть вони голосувати. Відтак предсідник ставить внески під голосування в часовій черзі їх внесення.

Внесок делегата Василя Пулка, щоб ухвалити дієту по 30 долярів денно одержав 15 голосів; внесок делегата Івана Геврика, щоб ухвалити по 35 долярів денної дієти плюс по одному примірникові Енциклопедії Українознавства дістав 37 голосів; а внесок делегата Володимира Борискевича - Бойда, щоб ухвалити дієту в сумі по 35 долярів денно без додатку Енциклопедії Українознавства був прийнятий більшістю 310 голосів.

Делегат А. Рудник пригадує свій внесок, а головний касир знову апелює ,щоб не ухвалювати дієти за 7 днів, а тільки за 6, бо цей один день коштував би касі УНСоюзу 15.750 долярів, а стільки грошей нема у конвенційному фонді.

Предсідник адв. Іван Флис ставить внесок делегата А. Рудника, щоб виплатити дієту не за 6, а за 7 днів. По підрахунку голосів предсідник ствердив, що внесок був підтриманий 169-ма делегатами. За тим, щоб виплатити дієту за 6 днів віддано 208 голосів. Предсідник проголосив, що ухвалено виплатити дієту за 6 днів, а заразом висловив надію, що до суботи Конвенція закінчить свої праці.

ЗВІТ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

На цьому місці, в год. 11:30 дополудня предсідник проголосив п'ятнадцять мінутову перерву в нарадах.

Зараз по перерві, о год. 11:45 дополудня предсідник проголосив приступлення до сьомої точки порядку нарад Конвенції, тобто до звідомлення Статутової Комісії та ухвал змін Статуту і попросив представника Статутової Комісії до слова. Голова цієї комісії мґр. Іван Скачиляс стверджує, що Статутову Комісію покликано до життя на підставі постанов §16-го Статуту УНСоюзу, а діяла вона в рямцях приписів §17-го Статуту, який визначує права й обов'язки Статутової Комісії. Свою працю Комісія виконувала в тому короткому часі систематично й вирішила вона предложити Конвенції свої пропозиції трьох родів, а саме: 1) поправки до Статуту, які були б у нього включені й мали б обов'язуючу силу; 2) резолюції — це були б речі, які на думку Статутової Комісії не входили б у постанови Статуту, але вони мали б обов'язуючу силу й нововибраний Головний Уряд мав би їх респектувати й переводити в життя та 3) рекомендації, це речі, які, на думку Статутової Комісії, Конвенція повинна рекомендувати до переведення в рамках можливостей. Наші пропозиції будуть реферувати секретарі Статутової Комісії, а саме мґр. Євген Мастикаш по-українськи, а пані Геновефа Жеребняк по-англійськи. Просить делегатів висловитися до кожної точки окремо й ухвалювати або відкидати.

Секретар Статутової Комісії мґр. Євген Мастикаш відчитав протокол нарад Статутової Комісії в українській мові:

ПРОТОКОЛ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

Протокол списаний із засідань Статутової Комісії 25-ої Конвенції УНСоюзу, що відбулися в днях 17, 18, 19, 20, 21, 23 і 24 травня 1962 р. у Джерзі Сити і у Ню Йорку. — Дня 17 травня 1962 р. перед полуднем в приміщенні Головної Канцелярії УНСоюзу у Джерзі Сити відбулось перше засідання членів Статутової Комісії УНСоюзу. Головний предсідник п. Й. Лисогір коротким словом відкрив наради, привітав приявних, та подав, що Статутова Комісію УНСоюзу в часі своїх засідань зможе розглянути всі проскти, внески і пропозиції, які одержала Головна Канцелярія УНСоюзу, від своїх Відділів, Округ і поодиноких членів УНСоюзу, а теж і ці проскти, які опрацювала Головна Канцелярія УНСоюзу.

Після того члени Статутової Комісії уконституувались в такий спосіб: Голова — мґр. Іван Скочиляс, 395 Відділ УНСоюзу, Філядельфія; заступники — Іван Василишин, 194 Від., Ню Йорк і Іванка Подола, 125 Відділ, Шикаго; англомовна секретарка — Геновефа Жеребняк, з Акрону, Відділ 180; секретар української мови — мґр. Євген Мастикаш, Відділ 432 з Торонта, Канада.

Після цього головний секретар Ярослав Падох передав Статутовій Комісії на письмі проскт Головного Екзекутивного Комітету відносно потрібних змін статуту УНСоюзу та пропозиції резолюцій і рекомендацій, які на думку Екзекутиви, повинна схвалити 25-та Конвенція. Крім цього він передав Комісії всі пропозиції змін статуту, резолюцій і рекомендацій, які наспіли до Головної Канцелярії від Округ, Відділів та поодиноких членів УНСоюзу, які частинно були надруковані в „Свободі".

Статутова Комісія УНСоюзу в днах 17 і 18 травня 1962 р. відбувала засідання перед і по полудні до год. 7 вечора у приміщенні Головного Уряду УНСоюзу.

Від дня 19-го травня Статутова Комісія відбувала свої засідання в приміщенні готелю. В днях 19, 20 і 21 відбувано по три засідання денно перед і по полудні та вечерами, а дня 22, 23, 24 по два засідання.

В часі своїх засідань Статутова Комісія розглянула всі одержані проскти, внески і пропозиції в справах статутових УНСоюзу, які вплинули до Головної Канцелярії УНСоюзу. Кожний проскт відчитувано точка за точкою і обговорювано та переводжено основну дискусію, а при устійнюванні резолюцій порівнювано їх із Статутом УНСоюзу.

В засіданнях Статутової Комісії, які відбулися в Головній Канцелярії, брали участь члени Екзекутиви, а саме головний предсідник Й. Лисогір, гол. касир Роман Слободян та головний секретар Ярослав Падох. На деякі засідання, які відбувалися в готелі Ню Йоркер, Статутова Комісія запрошувала членів Екзекутиви. В одному засіданні брав участь також голова Контрольної Комісії д-р В. Галан.

Дня 22-го травня на засіданні Статутової Комісії член цієї Комісії мґр. Євген Мастикаш, делегат з Канади, з'ясував справу статутового оформлення Канадійської Канцелярії УНСоюзу і створення у Канаді для справ УНСоюзу становища Директора Канадійських Справ, в складі Головної Екзекутиви УНСоюзу. Засіданням проводила п-і Іванка Подола в неприсутності голови мґра І. Скочиляса. Вирішено запросити членів Екзекутиви для устійнення цієї справи. Вечером того дня Статутова Комісія із представниками Головного Уряду пп: О. Лисогором і д-ром Я. Падохом устійнила пропозицію окремої резолюції в канадійських справах.

Устійнені Статутовою Комісією пропозиції зміни статуту, резолюцій і рекомендацій були зладжені в двох мовах. Загальну пропозицію змін з'ясував на нарадах Конвенції голова Статутової Комісії мґр. І. Скочиляс, а точні проскти змін і ухвал відчитали в українській мові мґр. Євген Мастикаш, а в англійській мові п-і Геновефа Жеребняк. Поодинокі справи реферували Конвенції члени Статутової Комісії інсп. Іван Василишин та Іванка Подола.

Статутова Комісія передала Конвенції до вирішення справи, на які погодилися всі її члени та які узгіднено з Екзекутивою УНСоюзу. Справи, за якими не висловилися всі члени Комісії та Екзекутива, піднялися зреферувати Конвенції поодинокі члени Комісії. До таких справ належали: збільшення складу Головного Уряду та Екзекутиви, утворення організаційної референтури в головній канцелярії УНСоюзу, утворення окремої Ради УНСоюзу з головних радних з окремим правильником.

Статутова Комісія складає цей звіт 25-ій Конвенції УНСоюзу з проханням прийняти його до відома. За статутову Комісію: мґр. Іван Скочиляс — голова; Іван Василишин і Іванка Подола — заступники голови; Геновефа Жеребняк і мґр. Євген Мастикаш — секретарі. За згідність: (голова Статутової Комісії)

Протокол Статутової Комісії в англійській мові прочитала її англомовна секретарка Геновефа Жеребняк.

ПРОПОЗИЦІЇ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

Секретар Статутової Комісії, Євген Мастикаш, приступив до реферування пропозицій Статутової Комісії. Від Статутової Комісії вносить на прийняття Конвенцією слідуючу загальну резолюцію:

РЕЗОЛЮЦІЯ В СПРАВІ ОКРЕМОЇ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

„25-та Конвенція УНСоюзу, взявши до уваги те, що Статут УНСоюзу є перестарілий і вимагає основної ревізії, доручує Екзекутиві на своєму першому засіданні, яке відбудеться у травні 1963-го року, утворити окрему статутову комісію, яка мала б своїм завданням перевести загальну ревізію статуту та усунути з нього застарілі, непрактичні та нездійснимі постанови й змодернізувати його текст і виправити його мову. Зокрема її завданням буде усунути численні різниці, які існують поміж текстами українським і англійським постанов статуту. Ця комісія має представити свою пропозицію Головному Урядові для дискусії та схвалення. В свою чергу ці пропозиції змін мають бути представлені для схвалення 26-ій конвенції, яка повинна відбутися в травні 1966-го року".

Англомовна секретарка Статутової Комісії п-і Геновефа Жеребняк, прочитала текст цієї резолюції в англійській мові.

Делегат 204-го Відділу д-р Олександер Соколишин ставить внесок, щоб резолюцію Статутової Комісії прийняти. Делегати д-р Денис Квітковський (175 В.), Володимир Борискевич - Бойд (94 В.), Микола Дербуш (345 В.) та Іван Підперигора (146 В.) підтримали внесок. Адвокат Степан Ярема (130 В.) завважує, що він розуміє сенс цієї резолюції в той спосіб, що назначена Головним Урядом Статутова Комісія буде працювати впродовж чотирьох років, проскт нового статуту перешле своєчасно Відділам під дискусію, а, заслухавши опінію Відділів, внесе в текст проскту свої доповнення, якщо буде вважати це потрібним, та вкінці предложить свій остаточний проскт 26-ій Конвенції під дискусію і затвердження. Висловлює думку, що в цій ситуації Статутова Комісія повинна далі реферувати тільки ті свої пропозиції, які конечно потрібні для того, щоб можна було нормально вести працю до слідуючої Конвенції.

Адвокат Михайло Пізнак (361 В.) запитує, чи Статутова Комісія має якісь рекомендації від Головної Екзекутиви, які треба було б конечно включити в текст Статуту, бо того вимагають нові закони в ЗДА і Канаді. Якщо такі є, то їх треба прийняти без дискусії, що заощадило б нам багато часу.

Головний предсідник Йосип Лисогір відповідає, що думка адв. Степана Яреми, щоб сьогодні приймати лише найнеобхідніші доповнення до статуту, добра, але є деякі речі, про які згадував адв. Михайло Пізнак і їх сьогодні треба перевести для дальшої нормальної праці УНСоюзу.

Іван Скочиляс заявляє від Статутової Комісії, що вона згідна з інтерпретацією адв. Яреми резолюції, що її запропонувала Статутова Комісія до ухвалення. Володимир Бережан (114 В.) висловлює думку, що треба було б розмежувати між тим, що конче ухвалити в змінах Статуту для нормальної праці УНСоюзу в найближчих чотирьох роках, а що не є необхідно зміняти чи доповнювати, а лише потрібно було б з технічних чи стилістичних причин.

Предсідник піддає резолюцію Статутової Комісії під голосування і стверджує одноголосно її прийняття Конвенцією.

Адв. Степан Ярема вважає, що у світлі прийнятої резолюції Статутова Комісія повинна тепер реферувати тільки ті свої пропозиції, які є конечні для нормального ходу праці УНСоюзу в найближчих чотирьох роках. Іван Скочиляс заявляє, що Статутова Комісія в тому сенсі буде подавати свої дальші поропозиції на зміни в Статуті.

ПОПРАВКИ ДО СТАТУТУ

Євген Мастикаш, секретар Статутової Комісії, читає пропозицію Статутової Комісії на першу поправку в Статуті, а саме: на стор. 13-ій в §-і 8: Після слів „більше членів" вставити: „які платять в тому відділі вкладки на конвенційний та інші фонди". Іван Скочиляс пояснює, що саме перед цією Конвенцією виринула проблема, в якому Відділі член УНСоюзу має право голосувати на делегата в передконвенційних виборах, якщо він належить до двох або більше Відділів. Статутова Комісія стала на становищі, що він повинен мати право голосувати на делегата тільки в тому Відділі, в якому він платить на конвенційний фонд. Внесок Статутової Комісії підтримали делегати: Іван Геврик (445 В.), В. Борискевич Бойд (94 В.), Володимир Юрків (275 В.), Дмитро Янківський (345 В.). Вив'язалася дискусія над стилістичною формульовкою пропозиції, як також над тим, чи даний член повинен платити лише конвенційний фонд чи також інші фонди, подані в §46-му Статуту УНСоюзу. В цій дискусії брали участь: д-р Денис Квітковський (175 В.), Антін Маланчук (54 В.), Петро Федик (292 В.), Марія Демидчук (293 В.), Василь Попович (367 В.), д-р Олександер Соколишин (204 В.), Микола Ткачук (114 В.), д-р Атанас Слюсарчук (174 В.), Петро Мороз (238 В.), Адам Ціздин (55 В.), Микола Дякун (183 В.), Андронік Копистянський (327 В.), головна радна адв. Анна Чопик і Володимир Бережан (114 В.).

Точно о год. 1:05 по полудні предсідник закінчує наради цієї сесії з тим, що Статутова Комісія предложить Конвенції остаточно сформульований текст цієї поправки до Статуту, взявши під увагу голоси в дискусії. На обідову перерву визначує всього одну годину часу.

ДЕСЯТА СЕСІЯ

Четвер, 24-го травня 1962-го року, по полудні

Десяту з черги сесію 5-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник адв. Іван Флис у четвертому дні нарад, тобто в четвер, 24-го травня 1962-го року, о год. 2:05 по полудні й, ствердивши відсутність делегата Адама Ціздина (55 В.), передав ведення нарад заступникові предсідника Конвенції, п. Іванові В. Іванчукові.

Предсідник Іван Іванчук інформує, що на порядку нарад є продовження звідомлення Статутової Комісії та прийняття поправок до Статуту УНСоюзу, а тому просить представника Статутової Комісії до слова. Секретар Статутової Комісії Євген Мастикаш читає текст поправки до §8-го Статуту УНСоюзу на сторінках 13 і 14, а саме:

ПРОДОВЖЕННЯ ДЕБАТ НАД ПОПРАВКАМИ ДО СТАТУТУ

На стор. 13-ій, у §8-му по словах „75 або більше членів" вставити: „які платять у тому відділі вкладки на конвенційний, народний і допомоговий фонди",

а на стор. 14-ій в тому ж §8-му додати новий уступ: „Член може голосувати на конвенційного кандидата тільки один раз і то тільки в тому відділі, в якому платить вкладки на конвенційний, народний і допомоговий фонди".

Англомовна секретарка Статутової Комісії п-і Геновефа Жеребняк прочитала однозвучний внесок Статутової Комісії в англійській мові, після чого делегати Микола Ткачук (114 В.) і Микола Дербуш (345 В.) підтримали внесок. Предсідник піддав його під голосування і ствердив одноголосне його прийняття.

Заступник предсідника п. Іван Іванчук устійнює дальшу процедуру для прийняття змін і додатків до Статуту, а саме: 1) насамперед Статутова Комісія перечитає всі свої пропозиції, що дасть делегатам загальний образ усіх змін і поправок, а відтак 2) точка за точкою буде читана й дискутована та відголосовувана.

На цьому місці делегат Юрій Вельгош (319 і 326 В.) висловлює своє невдоволення з того приводу, що делегати не дістали пропозицій Статутової Комісії на письмі, як це бувало на попередніх конвенціях. Цей факт дуже утруднює працю делегатів, бо дуже важко затямити пропозиції лише із слуху. Володимир Бережан (114 В.) вважає, що краще прочитати кілька параграфів, які з собою пов'язані, й дискутувати їх одночасно. Адвокат Степан Ярема (130 В.) пригадує, що переголосовано далекойдучу резолюцію і просить дискутувати й ухвалювати тільки абсолютно необхідні додатки до Статуту. Голова Статутової Комісії відповідає, що пропозиції, що їх дасть Статутова Комісія під дискусію Конвенції, не є далекойдучими, але їх необхідно ухвалити, щоб Головний Уряд міг нормально вести працю в найближчих чотирьох роках. От, хоч би нові грамоти і т. п.

Секретар Статутової Комісії п. Євген Мастикаш читає пропозиції Статутової Комісії відносно змін чи додатків до Статуту в §§-ах 10, 12, 17, 19, 22, 27, 37, 38, 73, 86,, 95, 96, 97, а дальше в §§-ах 52, 58, 59, 60 і 71, формульовка яких слідкує:

Стор. 13 §8: Після слів „більше членів" вставити „які платять в тому відділі вкладки на конвенційний, народний і допомоговий фонди".

Стор. 14, §8: додати новий уступ: „Член може голосувати на конвенційного делегата тільки один раз і тільки в тому відділі, в якому платить вкладки на фонди: конвенційний, народний і допомоговий".

Стор. 15 §10: В шостій стрічці після слів „який він репрезентує" додати слова: „і в якому платить він вкладки на конвенційний, народний і допомоговий фонди".

Стор. 16, §15: Додати після слів „займе заступник": „тільки на час тривання перешкоди. Після Конвенції заступник тратить свої права як делегат в користь делегата, якого він був заступником".

Стор. 17, §12: В третій стрічці згори додати після слів „одержаних голосів": по їх виборі, на випадок рівности голосів, відбудеться друге голосування, яке вирішить черговість заступників".

Стор. 19, §17,: уст. б) : Додати в першій і другій стрічці по словах „найменше": „на тиждень часу".

Стор. 20, §19: в третій стрічці скреслити слова „урядовець Президії", а на це місце вставити слова „Предсідник Конвенції, або його заступник".

Стор. 21, §27: вставити другий уступ до т. в) після слів „були іменовані" додати: „на надрукованих бальотах делегат повинен скреслити прізвища тих кандидатів, на яких він не бажає голосувати".

Стор. 24, §27: в четвертій стрічці скреслити слова: „двох кандидатів на кожний уряд" і на це місце вставити слова: „тих кандидатів на уряд, на яких він не бажає голосувати".

Стор. 30, §37: скреслити останні слова цього параграфу (гл. „Зміни" з 24 Конвенції з 1958-го року ст. 4 §37) „і як йому може вказати головний предсідник або Головний Екзекутивний Комітет".

Стор. 30, §38: Головний касир опрацьовує на кожний адміністраційний рік бюджет УНСоюзу і предкладає його до потвердження Головному Урядові УНСоюзу на кожнорічному засіданню.

Стор. 45, § 52: в дев'ятій і дев'ятнадцятій стрічці згори змінити число два (2) на 3 (процентові відсотки).

Стор. 49, §59: додати такі нові кляси забезпечення: часове забезпечення (терм.) на 10 років, до 55-го року життя; забезпечення на випадок припадкової смерти та втрати частини тіла.

Стор. 50, §60: в стрічках 5 і 7 згори замінити слова: „за життя" словами „по смерти". (справлення помилки).

Стор. 56, §71: Викреслити в уступі ч. 1 закінчення від слів „і який має" — до — „забезпеченева грамота". Натомість вставити нове окреме речення: „Хворобові і акцидентові грамоти із тижневими допомогами у випадку непрацездатности можуть бути видавані аплікантам, які мають в силі, або вибирають нові грамоти життєвого забезпечення".

Стор. 56, §71: Уступ ч. 2 викреслити і заступити його таким текстом: „(2) Хворобову і акцидентову грамоту може задержати всилі тільки повноправний член. Хворобову і акцидентову грамоту із тижневими допомогами у випадку непрацездатности може задержати в силі член, який має в повній силі грамоту життєвого забезпечення, одначе, як би його життєва грамота була вповні виплачена вкладками або дозріла як вивінувальна, член може дальше задержати свою хворобову і акцидентову грамоту".

Стор. 56, §71: До уступу ч. 4 додати речення: „Найбільша сума акцидентового забезпечення для будь-якого члена має становити $5,000.

Стор. 56, §71: Викреслити в цілости уступ ч. 5 і заступити його новим текстом: „Відповідні вкладки повинні бути встановлені рішенням Екзекутивного Комітету за порадою Актуарія та у згідности зі законами Стейтів і Провінцій, в яких Союз веде свою діяльність, у висоті згідній з таблицями смертности, зі ставками відсотків та другими факторами".

Стор. 57, §73: в другій стрічці згори по словах „таких спадкоємців, або альтернативних спадкоємців".

Стор. 57, §73: т. г) після слів „харитативна інституція" додати „або інша громадська установа".

Стор. 63, §86: в останній стрічці скреслити слова „не є об'єднані в товаристві або в організації, якщо".

Стор. 70, §95: в третій стрічці від долу після слова „хорунжий" додати слова: „і других урядовців, що їх Збори вважатимуть потрібними для Відділу".

Стор. 71, §96: в першій стрічці після слова „відділу", додати слова: „за винятком урядовців новозаснованого відділу".

Стор. 71, §97: На місце першого уступу вставити новий: „Вибраний на уряд буде той кандидат, що одержить найбільше число голосів із усіх кандидатів".

Геновефа Жеребняк відчитала ті самі пропозиції Статутової Комісії в англійській мові.

ПРИВІТАННЯ АСТРОНАВТОВІ КАРПЕНТЕРОВІ

В часі звітування Геновефи Жеребняк, адвокат Іван Флис відчитав подану йому о. Іваном Гундяком (342 Відд.) інформацію про успішне закінчення трикратного лету американського астронавта Ската Карпентера навколо Землі з суґестією, щоб Конвенція вислала привітальну телеграму до пані Карпентер. Адвокат Іван Ярема підтримує цю думку й вносить формальний внесок у цьому змислі. Головна радна

Анна Чопик долучується до внеску й доповнює його додатком, щоб таку телеграму вислати й до президента Джана Ф. Кеннеді з цього приводу. Внески підтримали делегати Иосип Е. Куземчак (113 В.) та д-р Олександер Соколишин (204 Відд.), а делегати прийняли їх через акламацію.

ПРОДОВЖЕННЯ ДЕБАТ НАД ЗВІТОМ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ, ВИЯСНЕННЯ Я. ПАДОХА

Зараз по звітуванні Г. Жеребняк керму нарадами перебрав адв. Іван Флис і попросив головного секретаря д-ра Ярослава Падоха до слова, щоб він вияснив у найпростішій формі й сконденсовано сенс головних пропозицій Статутової Комісії, щоб в той спосіб оминути багато можливих запитів, на що було б зужито багато часу.

Д-р Ярослав Падох виснює, що деякі пропозиції Статутової Комісії необхідно ухвалити, а є й такі, що їх можна було б залишити. Статутова Комісія зопропонувала додатки до Статуту, які ясно поставлять у Статуті справу вибору делеґатів і їх заступників, як також права й обов'язки та термін їх тривання так вибраних делеґатів як і їх заступників. На стор. 20-ій Статуту, в §-і 27-му написано, що коли голосуєте, то маєте скреслити двох кандидатів на кожний уряд, а третього лишити. Але буває й так, що нема аж трьох кандидатів на бальоті, тому краще сказати, що треба скреслити імена всіх кандидатів, на яких не бажаєте голосувати. На стор. 30-ій у доповненні, схваленому минулою Конвенцією було сказано, що Головний Секретар має робити те, що скаже йому не лише Головний Екзекутивний Комітет, але також головний предсідник. Екзекутива і Статутова Комісія погодилися, щоб цю поправку до Статуту скасувати. На стор. 45, до §-у 58-го хочемо додати, щоб члени, які виплатили свої грамоти і які з оправданих Статутових причин не можуть взяти нової грамоти, якщо заплатять 15 центів місячно на існуючі в нас фонди, мали всі права активних членів щоб вони мали право голосувати при виборі відділових урядовців та делеґатів і бути вибраними делеґатами, чи урядовцями. На стор. 50-ій є злий переклад і його треба виправити. На стор. 57-ій, в §-і 73-му виясняються те, кого можна зробити спадкоємцем. Дотепер спадкоємцем може бути батько, мати, брат, приятель і т. п. Ми не мали в Статуті т. зв. альтернативних спадкоємців. Напр. тепер не можна так визначити спадкоємців, щоб першим спадкоємцем була жінка, а альтернативними сподкоємцями були б діти, якщоб жінка не пережила чоловіка. Це є в інтересі всіх членів. Також можна записати посмертне на Церкву і харитативні інституції але дотепер не можна було записати його на якусь іншу громадську ціль. Щоб це уможливити, пропонуємо поширити цю категорію можливих спадкоємців і на всякі інші громадські організації. На стор. 70-ій, в 95-му §-і поширюється право Відділів вибирати собі на своїх зборах відділових урядовців, які потрібні для добра їх Відділів і успішної праці. Тому є пропозиція, що до статуту додати слова „і інших урядовців, якщо збори вважатимуть їх потрібними для Відділу''. На стор. 71-ій в §-і 96-му є постанова, яка каже, що урядовцем Відділу може бути лиш той, хто є півроку членом Відділу. До цього пропонується додати „за винятком урядовців новозаснованого Відділу'', бо це логічне, що в такому Відділі всі або майже всі члени, нові.

Головний секретар Падох закінчив словами, що це всі ті речі, яку необхідно устійнити в Статуті та на які, на його думку, кожний може сміло голосувати без ніякого сумніву.

СХВАЛЕННЯ ПОПРАВОК

Делеґат Августин Рудник (433 і160 Відд.) подає внесок, щоб усі пропозиції тут читані Статутовою Комісією й виснені головним секретарем д-ром Я. Падохом прийняти без довгої дискусії. Внесок підтримав Пилип Гарасимів (8 Відд.). Предсідник Конвенції адв. Іван Флис з'ясовує, що був поданий внесок, який був пітриманий, щоб прийняти всі справи референовані Статутовою Комісією і коментовані д-ром Я. Падохом, і піддає внесок під голосування. Внесок прийнято одноголосно.

На цьому місці, пані Марія Демидчук (293 Відд.) просить слово у надзвичайній справі й інформує Конвенцію, що наспіла вістка про недугу пані Марії Малевич у Питсбурзі, колишньої заступниці головного предсідника УНСоюзу й довголітньої Союзової діячки. Пропонує, щоб колишній містопредсідниці УНСоюзу вислати побажання скорого видужання. Внесок підтримав Карло Сачко (53 Відд.). Внесок прийнято оплесками.

При цій нагоді головний предсідник Иосип Лисогір поінформував делеґатів, що наш делеґат Семен Левицький, який захворів під час праці Виборчої Комісії, серйозно хворий лежить у шпиталі та що Головний Екзекутивний Комітет уже телефонічно поінформував його дружину про занедужання.

НОВІ ГРАМОТИ

Головний предсідник також забрав слово, щоб вияснити дещо про заплянoвану нову грамоту т. зв. часового забезпечення. Як ця нова грамота мала б виглядати? Візьмім приклад: Коли б оригінальна поліса була на 1,000 долярів, то її власник може бути на час десятьох років дуже дешево забезпечений подвійно. У віці 20-ох років додаткова вкладка від $ 1,000 забезпечення виносила б усього $ 4.04 на рік; за $ 2,000 обезпечення у цьому випадку додаткова вкладка виносила б $ 8.08. Коли б вл. никові грамоти було 50 років, а він мав оригінальну полісу на $ 1,000, то за доплату $ 18.00 річно мав би другу тисячу дод. часового забезпечення. Подвійну суму часового забезпечення у цьому віці поруч з оригінальною грамотою на 1,000 дол. член міг би набути за всього 36.00 долярів річної доплати і так був би забезпечений на 3,000 долярів. Ці грамоти „часового забезпечення'' ми видавали б лише на час 10-ох років. По упливі десятьох років член мав би лише оригінальну суму забезпечення і платив би оригінальні вкладки.

Друга нова грамота, що її Головний Екзекутивний Комітет має на увазі увести в ужиток в УНСоюзі, це забезпечення від припадкової смерти або втрати частини тіла. Ця поліса забезпечувала б максимально до 5,000 долярів й була б вона дуже дешева. Ця поліса давала б привілей членства навіть тим її власникам, які не мають у нас грамоти забезпечення на життя іншого роду. Обезпечення це у віці від 16—40 років коштувало б всього 11.00 долярів, а у віці від 41—49 років всього 14.00 долярів за грамоту на 5,000 долярів.

Обидві ці грамоти були б видавані найдалі до 55-го року життя їх власників.

Д-р Богдан Левицький (361 Відд.) запитує, чи ця грамота на випадок смерти або втрати частини тіла була б лише в номінальній сумі 5,000.00 долярів, а друге питання таке: як власник такої грамоти втратить частину тіла, то процентово скільки він дістане відшкодування? Головний предсідник відповідає, що така поліса була б тільки в номінальній сумі 5,000 долярів, а якщо ідеться про відшкодування за втрату частини тіла, то вони мусять бути визначені у спеціяльній табелі.

Михайло Воробець (356 Відд.) запитує, чи можна було б піднести вік для вже існуючої кляси подвійного забезпечення з максимум 60 років життя до 65 років життя. Одержує відповідь від головного предсідника, що це вимагало б спеціяльної підготови й можна було б цю справу відповідно підготовити лише до чергової Конвенції. Треба багато речей перестудіювати, поки впровадити нову полісу.

Степан Ковальчук (361 Відд.) ставить внесок, щоб зреферовані тут головним предсідником Иосипом Лисогором нові поліси прийняти й уповноважити Головний Екзекутивний Комітет увести їх в життя УНСоюзу. Осип Мащак (303 Відд.) підтримав цей внесок, а предсідник Конвенції піддав його під голосування і ствердив його оноголосне прийняття.

ПРИВІТАННЯ ВІД ПЛАСТУ

В цьому часі на залю нарад прибув д-р Осип Бойчук, голова Головної Пластової Булави, й адв. Іван Флис представив його Конвенції для зложення привіту. У своєму слові д-р Осип Бойчук сказав:

„Пане Голово! Всечесніші Отці! Вельмишановні Делеґати!

Уважаю для себе великою честю, що маю змогу привітати Вас тут на цих зборах найбільщої та найбагатшої української установи у двох державах цього континенту. Щиро вітаю Вас від найстаршої організації наймолодших наших людей, яка веде свою діяльність над вихованням молоді.

Від коли ми вступили на цей континент, ми відчули великий потенціял Українського Народного Союзу. Це не припадок, що в Головному Уряді Українського Народного Союзу засідають члени головного уряду Пласту. Вони найбільш успішні організатори Українського Народного Союзу. Пласт має аж вісім власних Відділів УНСоюзу.

Із великим зворушенням пригадую 1947-ий рік. Сотні тисяч української еміґрації насилу оборонялися від насильної репатріяції.Пласт хоче брати участь у світовому джембо-ре. Треба було заплатити велику суму грошей за кожного учасника, а тут ми свіжі вигнанці й без фондів. Заплатили ми ці суми й узяли участь у джемборе лише тому, що десятки років тому, далеко за морями, знайшлися люди, які заложили громадську установу, якій на ім'я Український Народний Союз, внуки яких виявили так багато патріотизму. Завдяки їм наші пластуни поїхали до Парижу, а дві тисячі долярів Українського Народного Союзу зробили тоді службу, що її не можна оцінити.

Ми не знали тоді, що таке Український Народний Союз. Не знали ми ані його урядовців. Але тепер ми знаємо, що це не лише велика фінансова установа, але й патріотична громадська організація.

Тепер ми уже їздимо й висилаємо своїх учасників на джемборе на власні кошти. В 1957 р. наші пластуни їздили до Філіпін і до Ню Делі в Індії. Це коштувалоє нам сім і пів тисячі долярів. Сьогодні я приходжу подякувати Вам за Вашу піддержку в критичний час і побажати Вам, щоб Український Народний Союз залишився тою патріотичною громадською установою, якою він досі був. Для того заложили його наші батьки.

ПРОДОВЖЕННЯ ЗВІТУ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ

Бажаю повних успіхів у нарадах''.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис подякував за привіт і за труди у вихованні молоді д-рові О. Бойчукові, та приступив до продовження звідомлення Статутової Комісії. Іван Скочиляс, голова Статутової Комісії, поінформував Конвенцію, що Статутова Комісія внесе на розгляд ряд резолюцій, в цій другій частині звідомлення та просить секретаря комісії Євгена Мастикаша, їх прочитати в українській мові, а англомовну секретарку комісії, Геновефу Жеребняк, по англійськи.

Євген Мастикаш читає ось такі резолюції, пропоновані Статутовою Комісією:

РЕЗОЛЮЦІЯ В СПРАВІ ЧЛЕНІВ З ВИПЛАЧЕНИМИ ГРАМОТАМИ

Члени, які повністю виплатили свої грамоти і з приводу віку чи інших статутових причин не можуть придбати нової грамоти, можуть зберегти свої членські права, вплачуючи вкладки на допомоговий, народний і конвенційний фонди та передплачуючи офіційний орган УНСоюзу, якщо вони були до цього раніше зобов'язаними.

РЕЗОЛЮЦІЯ В СПРАВІ ДИРЕКТОРА УНС В КАНАДІ

1. Беручи до уваги можливості росту і розбудови УНСоюзу в Канаді 25-та Конвенція УНСоюзу рекомендує Екзекутиві УНСоюзу призначити для справ УНСоюзу в Канаді Директора Канадійських Справ (по англійськи „Діректор оф Кенедіен Ефферс оф Юкрейніен Нешенал Ессовіейшен'') УНСоюзу.

2. Завданням Директора для Канадійських Справ буде, в порозумінні з Екзекутивою УНСоюзу:

а) Заступати інтереси УНСоюзу перед федеральною і провінційною владою згідно з вимогами канадійського законодавства,

б) Координувати працю УНСоюзу на цьому терені,

в) Виготовляти детальний плян праці в Канаді,

г) Підшукувати організаторів УНСоюзової праці.

Діяльність Директора Канадійських Справ проходитиме в існуючій Канадійській Канцелярії УНСоюзу в Торонті.

3. З уваги на те, що ці завдання Директора Канадійських Справ вимагають безпосереднього контакту з Екзекутивою УНСоюзу, Конвенція рекомендує Головній Екзекутиві УНСоюзу, запрошувати Директора Канадійських Справ на наради Головного Екзекутивного Комітету, на цій самій базі як голову Контрольної Комісії.

Зразу опісля прочитала ідентичні резолюції Статутової Комісії пані Ґеновефа Жеребняк в англійській мові.

Предсідник відкриває дискусію над запропонованими резолюціями Статутової Комісії. Першим до слова голоситься Юліян Павчак (158 Відд.) і запитує Статутову Комісію відносно запропонованого нею канадійського директора УНСоюзу та його участи в засіданнях Головного Екзекутивного Комітету. По-перше, які права мали урядовці, згадувані в резолюції, а саме голова Контрольної Комісії УНСоюзу, голова Контрольної Комісії та канадійський директор; дорадчі чи рішаючі? Висловлює він своє непогодження з тим, що в теперішній практиці голова Контрольної Комісії засідає разом з Екзекутивою та приймає участь у її рішеннях. Він має тільки контролювати. Натомість п. Ю. Павчак уважає, що головні радні повинні б творити своє окреме тіло, очолюване власним головою, який повинен би брати участь у засіданнях Екзекутиви нарівні з головним редактором і канадійським директором. Ці три урядовці повинні мати рішаючий, а не лише дорадчий голос. В той спосіб Екзекутива рішала б у складі 8-ми осіб. По-третє, вважає, що було б доцільним збільшити число членів Головного Екзекутивного Комітету на сім членів. Четверте, було б вказаним обмежити час урядування членів Контрольного Комісії та головних радних до двах каденцій. На закінчення свойого слова, Ю. Павчак ставить внесок, щоб прийняти всі резолюції Статутової Комісії так, як були читані, але вилучити справу канадійського директора, бо вона вимагає ширшої дискусії. Внесок підтримав Григорій Степаник (336 Відд.).

Євген Мастикаш відповідає Ю. Павчакові, що голова Контрольної Комісії та головний редактор і без цієї резолюції беруть участь у засіданнях Головного Екзекутивного Комітету й Статутова Комісія хотіла лише зафіксувати існуючий стан. Рівнож нема нічого нового в справі Канади. Там існує „чіф ейджент'', який репрезентує УНСоюз перед канадійськими урядовими чинниками. Отже, нічого нового, власне, нема. Пояснює, що всі справи в Статутовій Комісії були вирішувані не голосуванням, але узгідненням, бо її члени працювали для добра цілого Українсько Народного Союзу й висловлює своє особисте бажання, щоб члени обидвох теренів, тобто ЗДА і Канади єдналися для добра УНСоюзу.

Богдан Мельник (434 Відд.) зауважує, що вже кілька разів згадувано на цій Конвенції канадійські справи УНСоюзу. Він уважає, що є один Український Народний Союз і одні й однакові його члени. Тому вважає, що Конвенція повинна винести такі рішення, які дали б змогу краще обслужити канадійський терен. Буде добре, коли побільшимо число головних радних для Канади бодай до двох. Додати одного радного для Канади, а можна додати ще й для терену ЗДА одного.

Осип Бакай (430 Відд.) уважає, що представник Контрольної Комісії не може брати участи в засіданнях Екзекутиви, бо інакше не можна його самого перевірити. В цьому він підтримує Ю. Павчака.

Іван Скочиляс, голова Статутої Комісії, виснює, що Статутова Комісія не давала внеску, щоб голова Контрольної Комісії брав участь у засіданнях Екзекутиви з правом рішального голосу.

Д-р Денис Квітковський (175 Відд.) ставить внесок, щоб резолюції, запропоновані Статутовою Комісією, прийняти без ніяких змін. Апелює, щоб голосувати за встановленням позиції канадійського директора, бо так вимагає добро Українського Народного Союзу. Очевидно, що канадійських делеґатів можна було б легко переголосувати, але з того могла 5 вийти тільки шкода. Канада має великий масив українського народу, який має своїх представників у канадійському федеральному уряді, а також своїх сенаторів і членів нижчої палати Парляменту.

Володимир Борискевич - Бойд (94 Відд.) підтримує внесок д-ра Дениса Квітковського. В дискусії підтримав цей внесок ще д-р Богдан Левицький (361 Відд.) та Іван Василишин (194 Відд.), як член Статутової Комісії. Після того, як головний предсідник Иосип Лисогір заапелював, щоб прийняти резолюції Статутової Комісії так, як вони були читані, включно з резолюцією про створення позиції канадійського директора, делеґат Юліян Павчак відкликав свій внесок.

Предсідник адв. Іван Флис піддав внесок д-ра Дениса Квітковського (175 Відд.) під голосування та ствердив одноголосне прийняття всіх резолюцій, що їх предложила Конвенції Статутова Комісія, без ніяких змін.

ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТИ ГОЛОВНИХ РАДНИХ

Богдан Мельник (434 Відд.), повторивши свою вже раніше висловлену думку про кращу репрезентацію в Головному Уряді членства УНСоюзу з Канади, на цьому місці ставить формальний внесок, щоб загальне число головних радних УНСоюзу піднести з 12 на 14, а в цьому числі піднести мінімальне число головних радних з Канади із одного до двох. Свій внесок мотивує він також певними особливостями провінції Квібек у Канаді. Д-р Олександер Соколишин (204 іВдд.) підримав цей внесок.

В дискусії над внеском забирали голос: головний радний Богдан Зорич, Павло Дубас (471 Відд.) та Микола Дербуш (345 Відд.) й усі вони вказували на корисність такого рішення та підтримували внесок.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис піддав внесок Богдана Мельника під госування й після підрахунку голосів ствердив його одноголосне прийняття.

Пригадавши делеґатам про запляноований бенкет, який має відбутися сьогодні увечорі в цій самій залі, предсідник адв. Іван Флис в 5-ій год. пополудні проголосив перерву в нарадах Конвенції до год. 8:30 ранку завтрішнього дня.

ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

П'ятниця, 25-го травня 1962 р., д ополудня.

Одинадцяту з черги сесію нарад 25-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив о год. 8:30 вранці у п'ятому дні тривання Конвенції, тобто в п'ятницю, 25-го травня 1962 р., предсідник адв. Іван Флис і поінформував, що на порядку нарад є продовження ухвал змін статуту та резолюцій.

ПРОДОВЖЕННЯ ДЕБАТ НАД ЗМІНАМИ СТАТУТУ І РЕЗОЛЮЦІЯМИ

До слова голоситься Степан Ковальчук (361 В.) й, покликуючися на звідомлення головних урядовців і дискусію над звітами, стверджує, що справа молоді в нас таки занедбана. Український Народний Союз колись уділяв стипендії студентам, але ці стипендії були в дуже малих сумах, по 20-30 долярів, які мало що помагали стипендистам. У світлі того, що діється на Рідних Землях, завдання виховати молодь у національному дусі спадає на нас, у першу чергу на батьків, але й громада має обов'язок супроти неї. Завважує, що на 185 мільйонів населення ЗДА припадає яких чотири мільйони студіюючої молоді. У світлі цієї статистики, на 800,000 українців ЗДА мало б припадати 1,739 студентів, але число наших студентів далеко нижче. Цього бодай пересічного стану можна осягнути тільки організовано, маючи відповідний апарат, а з того напевно була б значна користь і для Українського Народного Союзу. Тому ставить внесок, щоб в Українському Народному Союзі створити спеціяльну комісію, яка займалася б цією справою, а зокрема допомагала студіюючій молоді стипендіями.

Д-р Богдан Левицький (361 В.) ще раз підкреслює, що справа молоді була одною з найважливіших тем дискусії на цій Конвенції. Апелює, щоб підтримати справу, яку тут підніс його передбесідник, бо УНСоюз це не тільки асекураційне товариство, але й громадська та братська установа. Наладнанням уділювання стипендій можна було б притягнути молодь і вона залишилася б відтак у рядах УНСоюзу. В першу чергу треба заопікуватися студентами, які студіюють українознавчі науки. Енциклопедія Українознавства, що її видає УНСоюз, це велика праця наших науковців, Але, що станеться, як цих, що цю енциклопедію писали, не стане між живими? Ми мусимо підготовити нові кадри українських науковців. Недавно канадійський уряд дав дотацію молодому вченому, щоб поїхав до Лондону й написав історію канадійських українців. Чи ми можемо одержати таку саму дотацію від уряду ЗДА? Чи, треба таки самим нам про це подумати? На це треба фондів і їх треба зібрати. Ми мусимо про це подумати. Апелює ухвалити відповідну резолюцію, яку прийняв Комітет Стипендійного Фонду при Окружнім Комітеті Відділів УНСоюзу в Ню Иорку, й подає в цьому сенсі формальний внесок.

Внесок негайно підтримали делеґати Михайло Нич (397 В.), Адам Шздин (55 В.), Іван Грозинський (383 В.), Петро Сціцений (11 і 41 В.), Еміль Грималяк (375 В.), Микола Дербуш (345 В.) та Микола Степаш (155 В.).

Предсідник відкриває дискусію над цією справою. До слова голосяться такі делеґати: Пісецький з Балтімор, Володимир Борискевич-Бойд (94 В.), д-р Михайло Пап (364 В.), Осип Гоянюк (245 В.), головний редактор Антін Драґан, головний контролер д-р Володимир Ґалан, адв. Михайло Пізнак, д-р Василь Вишиваний (361 В.) та Юрій Карманін з (432 Відділу).

Делеґат Пісецький ще раз підкреслює, що молоді треба присвячувати багато уваги. Із факту існування кількох окремих Відділів молоді вказує, що ми не забуваємо про молодь. Головний касир казав, що обнизилися адміністраційний та інші фонди, бо маємо багато молодих членів, які їх не платять. Це доказує, що УНСоюз молодий. Мусимо пам'ятати, що найбільшим чинником у вихованні молоді є рідний дім. Якщо цей рідний дім занедбає нашу молодь, то ніякі стипендії не допоможуть її врятувати. Із виступу тут між нами молодого Мирона Куропася видно, що в першу чергу, його батьки дали йому відповідні підстави й треба їм висловити признання. Але, на жаль, є в нас батьки, які самі займаються громадською працею, а власних дітей якслід не виховали. Іншими чинниками, які мають виховний вплив на нашу молодь, це Церква, школа, довкілля. Головний предсідник сказав, що УНСоюз видає Енциклопедію Українознавства, але хто її буде читати й розповсюднювати поміж американцями, як не виховаємо нашої молоді? Але поданий тут проєкт не розв'язує цього питання. Більше можна було б зробити через Фонд Катедри Українознавства. Студіююча молодь має змогу діставати стипендії з урядових фондів або від різного роду стипендійних фундацій. Треба лише, щоб вона була поінформована про існуючі можливості та щоб успішно студіювала.

Борискевич (94 В.) підтримує внесену резолюцію, бо шкільні кошти високі й всяка допомога придатна. УНСоюз притягнув би та затримав багато членів з молодої ґенерації.

Д-р Михайло Пап (364 В.) завважує, що деякі делеґати висловлюються так, немов би взагалі ніякої змоги не було діставати стипендії та немов би українська громада в цій ділянці нічого не робила. Тимчасом, в американських університетах вже працює чимало українських учених, з яких п'ять очолює катедри студій Східньої Европи і з них не можна виключити й проблеми України. Краще було б призначити, наприклад, три стипендії УНСоюзу студентам, які студіюють проблеми Східньої Европи, як роздрібнювати і так невеликі фонди між багатьох стипендистів. Коли б такі стипендії були видавані щороку, то це був би добрий початок і все нові сили виховувалися б і гуртувалися навколо УНСоюзу.

Осип Гоянюк (245 В.) підтримує резолюцію, бо це корисна справа як для молоді так і для УНСоюзу. Ми могли б створити Стипендійний Фонд так, як існують у нас інші фонди й у той спосіб розв'язати важливішу проблему.

Ред. Антін Драґан каже, що ми вже деякий початок маємо й підтримує внесену резолюцію, бо вона дає можливість розгорнути певну діяльність, якої в нас ніхто не робить. Сама концепція створення стипендійного фонду чи спеціяльної комісії допомоги в студіях дуже добра. То правда, що тепер можна дістати стипендії з різних джерел, але про це треба інформувати нашу молодь й це треба комусь робити. Колись видавали з каси УНСоюзу дрібні стипендії, по 25-30 долярів. Це правда, що з тим були зв'язані клопоти, але недавно сеніор української професури в Америці, проф. Грановський, при дуже святочній оказії пригадав, як 50-долярова стипендія УНСоюзу відкрила йому шлях до студій, та що цієї стипендії УНСоюзу він ніколи не забув і не забуде.

Д-р Володимир Ґалан інформує, що перед кількома днями в Пенсильвенійському університеті шість наших хлопців дістали дипломи закінчення студій української мови. Місцеве громадянство давало на ці студії стипендії, а в останньому році й УНСоюз дав одну стипендію. Цей вчинок УНСоюзу значно причинився до популяризації доброго імени Українського Народного Союзу. Висловлюється за прийняттям резолюції, як також за приділення уваги думці д-ра Михайла Папа. Уважає, що цю справу найкраще передати до вже існуючої Культурної Комісії при УНСоюзі, яку можна евентуально ще доповнити новими членами, та завданням якої було б устійнити стипендійну політику й диспонувати цими фондами.

Адв. Михайло Пізнак (361 В.) стверджує, що ця справа корисна й з цим усі погоджуються. Тому найкраще приступити до голосування над внеском. Вважає, що Конвенція наложила на Головний Уряд обов'язок зреалізувати постанови цієї резолюції, щоб усі бачили, що Батько-Союз не забуває про свою молодь.

Д-р Василь Вишиваний (361 В.) вказує на факт, що ініціятиву створення Стипендійного Фонду підніс 361-ий Відділ, який намагався робити дещо своїми власними силами. Висловлює підтримку для внеску й уважає, що треба приступити до голосування над резолюцією.

Юрій Карманін (432 В.) висловлює думку, що така громадська установа, як Український Народний Союз, не може не уділяти стипендій. Треба щось у цій справі на цій Конвенції вирішити.

Внескодавець д-р Богдан Левицький (361) завважує, що внесена ним резолюція порушує справи, яких не слід звужувати до самої справи збирання фондів і розподілювання їх у формі стипендій. Вона має ширший характер. Погоджується із вимогою адв. Михайла Пізнака й уважає, що у звідомленнях Головного Уряду на черговій Конвенції делеґати повинні почути про реалізацію цієї резолюції. Відтак внескодавець відчитує дещо змінений текст спільної резолюції своєї і С. Кольчука. Її текст такий:

РЕЗОЛЮЦІЯ В СПРАВІ ДОПОМОГИ СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ

Щоби у майбутньому забезпечити УНСоюзові ще більший і постійний доплив членів з різного роду убезпеченнями, яких можна добачувати передусім серед таланoвитої молоді і дітей теперішних і будучих членів УНСоюзу,

25-та Конвенція Українського Народного Союзу доручає Головному Урядові УНС зібрати статистичний матеріял та дослідити якнайскоріше:

1. Сучасний стан зацікавлення цієї молоді вищими студіями, та можливість його значного збільшення на протязі 4-ох найближчих років, як рівнож способи для більшого заінтересування молоді тими студіями,

2. Поміч в студіях для тієї молоді, це є її потребу, доцільність, якість, виміри та форму, фінансового чи дорадчого характеру,

3. Джерела фондів на позички та безворотні стипендії і адміністрацію,

4. Можливість зорганізування, при співпраці УНСоюзу, добродійної установи, що збирала б та розділювала б фонди, призначені на допомогу членам УНСоюзу у їх університетських студіях.

Залежно від результатів дослідів, Головний Уряд УНСоюзу повинен прийняти такі засоби, що могли б якнайкраще причинитися до підвищення стану високої освіти серед молоді УНСоюзу а тим самим потенціяльно скріпити його надійне джерело допливу нових членів. Ці засоби можуть бути бодай провізоричного характеру, до вирішення усьої проблеми на наступній Конвенції УНСоюзу.

Дорадчим органом Головного Уряду УНСоюзу буде „Комісія Допомоги в Студіях'', покликана до життя Культурною Комісією УНС, що буде йому давати головні напрямні та фахові інструкції, потрібні дє виконання отих постанов 25-ої Конвенції УНСоюзу.

— ⁂ —

Предсідник піддав під голосування та ствердив одноголосне прийняття цього останнього тексту резолюції.

СПРАВА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ'' СЕКРЕТАРЯМИ ВІДДІЛІВ

Після цього Конвенція зайнялася справою запропонованої Статутовою Комісією пренумерати „Свободи'' та „Українського Тижневика'' всіми відділовими секретарями.

Конвенція, взявши до уваги факти, що рівно третина секретарів не передплачує і не читає „Свободи'' та „Українського Тижневика'', прийшла до однодушного висновку, що кожний секретар, щоб могти належно вести своє секретарське діло, мусить користати з дуже багатого союзового матеріялу, друкованого на сторінках „Свободи'' і „Українського Тижневика'', а зокрема „Трибуни УНСоюзу''. Ці газети поміщують в собі стільки поучних, інформативних матеріялів в союзових і загальних, забезпеченевих справах, що без них не може обійтися ні один секретар. З уваги на це Конвенція схвалила таку резолюцію:

Конвенція зобов'язує всіх без винятку секретарів УНСоюзу передплачувати офіційний орган УНСоюзу. Ті секретарі, які не передплачують „Свободи'' та „Українського Тижневика'', одержуватимуть ці газети з уряду. Конвенція уповноважила головного касира в потребі відтягнути передплату за цей орган з першої вплати секретарської винагороди в кожному році.

На цьому місці о. Іван Гундяк (342 В.) просить слово в наглій справі й каже: „Буду говорити про одну справу, яка заболіла деяких делеґатів; що в нашому Українському Народному Союзі є дискримінація. У минулому нашого Батька-Союзу, — а ми знаємо його історію, — ці справи дуже важко відбилися і на Союзі і на певних Церквах. Вчора під час бенкету зроблено нетакт . . .''

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис завважує, що це цілком нова справа, й вона не є наглою. Тепер ми при певній точці програми, яку нам треба закінчити. Запевняє о. Гундяка, що Президія дасть йому нагоду піднести справу, що він її почав обговорювати тепер, а делеґатів запитує, чи є бажаючі подавати додаткові резолюції.

СПРАВА ПРЕДСТАВНИЦТВА ОКРУГ В ГОЛ. УРЯДІ

До слова голоситься Олександер Кущик (94 В.) і ставить внесок, щоб у майбутньому головних радних Українського Народного Союзу вибирати як представників географічних округ і в той спосіб заґарантувати членству кожної округи відповідну репрезентацію у Головному Уряді. В практиці це виглядало б так: у нас є тепер 75,000 активних чле-

нів; вже рішили ми, що будемо вибирати 14 головних радних; число активних членів поділене на число головних радних дасть нам ключ для вибору одного головного радного. В теперішній ситуації один головний радний припадав би на кругло 5,360 членів, отже увесь терен нашого громадянства треба було б поділити на 14 менш-більш однакових округ із біля 5,360 членами УНСоюзу. Це буде справедливо й демократично. (Оплески).

Внесок О. Кущика підтримали делеґати Ярослав Базюк (175 В.), Микола Дербуш (345 В.) та Іван Підперигора (146 В.).

Предсідник відкрив дискусію над внеском О. Кущика. До слова голоситься Микола Дербуш (345 В.) й висловлюється за внеском О. Кущика, бо така репрезентація в Головному Уряді йшла б по лінії репрезентації в Палаті Репрезентантів Американського Конґресу й вона дала б змогу всім округам бути заступленими в Головному Уряді. Без цього західні стейти не мають нікого в Головному Уряді. Уважає, що „це мусить бути обов'язково" переведене в життя.

Головний предсідник Иосип Лисогір пригадує, що вже прийнято рішення, на основі якого буде створена Статутова Комісія для випрацювання нового статуту УНСоюзу. Нехай Конвенція дасть інструкції для цієї комісії.

Дмитро Попадинець (434 В.) висловлюється про те, що серед делеґатів існує неясність відносно прийнятої вчорашнього дня поправки до Статуту в тому сенсі, що число радних піднесено до 14, а з них мінімум два має бути з Канади. Одні говорять, що це рішення ввійшло в силу негайно по його прийняттю, а інші уважають, що це не відноситься до виборів Головного Уряду на цій Конвенції. Ставить внесок, щоб ця постанова набрала сили ще перед вибором Головного Уряду на цій Конвенції.

Предсідник адв. Іван Флис завважує, що тепер ведеться дискусія над іншою справою.

Василь Остап'як (478 і 49 В.) висловлюється в тому сенсі, що він був переконаний, що вже на цій Конвенції буде вибрано 14 головних радних, а в тому двох із Канади.

Предсідник знову пригадує, щоб повернути до внеску делеґата Олександра Кущика й насамперед прийняти рішення в цій справі.

Микола Дербуш (345 В.) уважає, що вже на цій Конвенції має увійти в силу постанова Конвенції про піднесення кількости радних до 14, з яких повинно бути найменше два з Канади, а також внесок О. Кущика не можна відкладати на дальші чотири роки.

Володимир Борискевич-Бойд (94 В.) каже, що для росту УНСоюзу дуже потрібно такої системи вибору головних радних, як запропонував делеґат О. Кущик, бо добре було б, щоб у кожній окрузі був член Головного Уряду, який там працював би й допомагав секретарям відділів. Для скріплення цієї праці, а зокрема організаційної, було б добре піднести кількість головних радних, які і так не є платними урядниками, може навіть і до 50.

Іван Чопко (71 В.) завважує, що йому неясно, чому вибір 14-ти головних радних мав би бути відкликаний на чотири роки. Відділи вибирають делеґатів на Конвенцію, щоб прийняли рішення та вводили їх у силу відразу, а не ждали аж так довго, з чого може бути шкода для УНСоюзу.

Делеґат Роман Чорнобіль (437 В.) просить, щоб приступити до голосування, після чого Олександер Кущик повторює свій внесок, щоб усім делеґатам було ясно, над чим будуть голосувати.

Микола Денисюк (487 В.) ставить свій, дещо змодифікований внесок делеґата Олександра Кущика в тому сенсі, щоб вибирати з округ не тільки головних радних, але й головних контролерів. На кожних 12,000 членів вибирати одного головного контролера, а на кожних 6,000 членів одного головного радного. Мирослав Кальба (226 В.) підтримав цей внесок.

Богдан Зорич завважує, що внесок передбесідника, щоб вибирати одного головного радного від 6,000 членів повертає в Канаді дотеперішній стан. Вважає, однак, що він не має застережень до того, щоб цей принцип застосувати до терену ЗДА, але цього не можна примінювати до Канади, бо в жадній провінції нема 5,000 членів. Канада має 7,500 усіх членів УНСоюзу.

Заявляє, що канадійські делеґати вірили, що збільшення загального числа головних радних до 14, а канадійських головних радних до 2-ох увійшло в силу зараз по прийнятті відносної постанови, отже вже на цій 25-ій Конвенції.

Внескодавець О. Кущик заявляє, що, подаючи внесок, він не мав на увазі стосувати той принцип для терену Канади.

Адв. Микола Пізнак (361 В.) завважує, що сама думка внеску делеґата О. Кущика добра, хоч вона й вимагає докладного обміркування. Треба цю резолюцію ухвалити й передати її до Статутової Комісії, яка буде працювати над новим Статутом УНСоюзу. Навіть як би ухвалено було, щоб поділити членство на округи й вибирати головних радних з поодиноких округ, то це неможливо перевести в життя на цій Конвенції, бо Виборча Комісія вже має готові лісти кандидатів, щоб Вам дати до голосування. Коли б упроваджувати в життя вже на цій Конвенції, то треба було б починати вибори Головного Уряду наново. Резолюцію О. Кущика передати до Статутової Комісії, яка буде діяти аж до 26-ої Конвенції, нехай вона розгляне докладно.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис завважує, що таких важливих речей не можна робити на коліні. Краще таку важну справу передати Статутовій Комісії, нехай вона її докладно простудіює. Конвенція вже зобов'язала Головний Уряд прийти з новим проєктом Статуту УНСоюзу на слідуючу Конвенцію.

Головний касир Роман Слободян інформує, що справа представництва в Головному Уряді від округ не нова. Вже в 1929 р. Статутова Комісія предложила була проєкт, включно з тим, що вже поділила була відділи на дистрикти. Але Конвенція цей проєкт відкинула, а внесла додаток до Статуту з вимогою подавати назву стейту, з якого походить кожний кандидат, на виборчих бальотах.

Головний радний Ярослав Гук уважає, що постанова про вибір 14 головних радних замість 12, як це було досі, вже увійшла в силу й делеґати повинні вибрати вже на цій Конвенції 14 головних радних. Радних потрібно більше, бо треба більше працювати.

Пилип Гарасимів (8 В.) каже, що не всі делеґати є головними радними, але всі вони можуть заступати УНСоюз на місцях, і то без спеціяльного уповноваження Головної Екзекутиви, якщо на місці нема головних радних ані інших головних урядовців.

ВИЯСНЕННЯ НЕПОРОЗУМІННЯ

На цьому місці, головний предсідник Иосип Лисогір звертається до Предсідника Конвенції з проханням, щоб зараз повернути до справи, що її вже порушив був о. Іван Гундяк на цій сесії, та попросити до слова заступника головного предсідника Степана Куропася, який був тостмайстром на бенкеті, а відтак знову о. Івана Гундяка. Предсідник погоджується і просить Степана Куропася до слова.

Слово Степана Куропася:

„Під час вчорашнього бенкету сталася дуже неприємна справа. І вам, і мені дуже прикро, що так сталося. Вам може здаватися, що тостмайстер поповнив нетакт. Я стою перед вами й почуваюся невинним.

Пані й Панове! Вчора ми були об'єднані не лише фізично, але й духово. Із нами були високі Достойники наших Церков і як брат із братом обнімалися. Цей світлий момент назавжди залишиться в історії Українського Народного Союзу. Ми трактуємо наші Церкви однаково. Хто як хто, але Український Народний Союз хоче співпраці з нашими Церквами . . .

Ми мали в програмі, узгідненій з усіми промовцями, плян, що Високопреосвященний Архиєпископ Мстислав промовить перший, бо він є старший ранґою і віком. Архиєпископ Мстислав мав виголосити довшу промову й ми хотіли попросити його до слова перед сенатором Джевітсом. Ми хотіли раніше закінчити виступи дітей. Тим часом сталося так, що Преосвященний Єпископ Шмондюк у певному часі передав записку, що за п'ять мінут він мусить відійти. Тому ми попросилили його до слова. А тому, що з ним відходили й священики, які були в його асисті, то треба було і їх представити. Кажуть, що Архиєпископ Мстислав чувся цим діткнений і відійшов. І головний предсідник, і д-р Квітковський, і мій приятель Ткачук пішли перепрошувати, але він відійшов.

Пані й панове! Український Народний Союз — це найбільша православна організація! Український Народний Союз — це найбільша католицька організація. Більша від усіх інших серед нас українців. Все, що сталося, сталося без жадної злої інтенції. І ми дуже жалієmo з цього приводу. Вринула думка, щоб ми звернулися до Високопреосвященного Архиєпископа Мстислава й попросили його, щоб промовив до нас на цій Конвенційній залі. Я пропоную, щоб Президія Конвенції це виконала.

Предсідник попросив до слова о. Івана Гундяка (342 В.), який заявив: „Я не виную в нічому пана Куропася. Ми знаємо його з дописів у „Свободі". Він ставиться до нас, православних, об'єктивно. Я лише бажаю, щоб не було вияву дискримінації. В українському народі за залізною заслоною є єдність. Батько-Союз має лише рідних дітей, а рідних дітей трактується однаково. Я прихиляюся до пропозиції пана Куропася й пропоную, щоб сформувати делеґацію, яка в цій справі звернулася б до ВПреосв. Архиєпископа Мстислава.

Іван Геврик (445 В.) ставить формальний внесок, щоб по слові о. Івана Гундяка замкнути дискусію над цією справою. Внесок підтримали Володимир Бережан (114 В.), д-р Денис Квітковський (175 В.), Степан Ковальчук (361 В.) і Дмитро Янківський (345 В.). Предсідник піддав внесок під голосування і ствердив його прийняття. Зараз же Предсідник Конвенції адв. Іван Флис найменував від імені Президії Конвенції делеґацію в такому складі: о. Іван Гундяк, о. Микола Федорович, о. Павло Дармоць, Степан Куропась, д-р Денис Квітковський та Володимир Коссар. Найменування делеґації прийнято оплесками.

ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ

Предсідник адв. Іван Флис проголосив поворот до дискусії над внеском О. Кущика відносно системи вибору головних радних. Внескодавець О. Кущик вияснює, що він не мав на увазі примінювати запропонованої ним методи вибору головних радних уже на цій Конвенції. Радше бажав він, щоб була прийнята резолюція в цьому напрямі та щоб вона була передана до Статутової Комісії, яку Головний Уряд створить по Конвенції, а вже вона опрацює деталі відносно розподілу відділів на округи і т. п. й на 26-ій Конвенції предложить конкретну пропозицію.

Володимир Бережан (114 В.) висловлюється проти внеску О. Кущика й зовсім не уважає, що потрібно число радних підносити. Радні повинні в першу чергу дораджувати Головному Екзекутивному Комітетові в різних справах УНСоюзу, а на місцях існують, поза відділовими урядовцями, Окружні Комітети, які повинні вести працю.

На цьому місці Юліян Павчак (361 В.) поставив внесок, щоб замкнути дискусію над внеском делеґата О. Кущика, а Іван Геврик (445 В.) цей внесок підтримав. Внесок на замкнення дискусії прийнято одноголосно.

Предсідник вияснює зміст внеску О. Кущика в англійській мові й піддає його під голосування. Внесок прийнято одноголосно, при одному голосові проти.

Делеґат Павло Дубас (471 В.) звертає увагу на постанову §-у 141-го Статуту УНСоюзу, яка звучить так: „Поправки, якщо інакше не постановлено, входять у життя першого дня в липні, що наступає по Конвенції". Справу збільшення числа головних радних із 12 на 14 треба виясни́ти ще перед виборами Головного Уряду на цій Конвенції.

Богдан Мельник (434 В.) подає формальний внесок, щоб прийнята вже цією Конвенцією на його внесок резолюція про збільшення числа головних радних із 12 на 14, з яких щонайменше двох має бути з Канади, увійшла в життя негайно, тобто ще перед виборами Головного Уряду на цій Конвенції. Внесок підтримали делеґати Володимир Бережан (114 В.), Богдан Ластовецький (184 В.), Михайло Нич (397 В.) та д-р Богдан Левицький (361 В.). Внесок прийнято при одному голосі проти нього.

Д-р Богдан Левицький (361 В.) завважує, що номінаційне голосування вже відбулося, кандидати на головних радних номіновані, а бальоти Виборчою Комісією виготовлені. Треба впевнитися, чи на бальоті є досить кандидатів, головно чи є бодай двох кандидатів із Канади. Предсідник інформує на підставі записок секретарів Конвенції, що на бальоті є 36 кандидатів на головних радних, а в тому двох з Канади в особах Богдана Зорича та Богдана Мельника. Після цього з'ясування, д-р Б. Левицький ставить формальний внесок, щоб Конвенція затвердила бальот, зокрема його частину про головних радних, без змін так, як кандидати були номіновані в першому голосуванні. Внесок підтримали Володимир Борискевич-Бойд (94 В.), Микола Хомин (464 В.) та Іван Антушак (161 В.). Перед приступленням до голосування предсідник адв. Іван Флис звертається із запитом до делеґатів із Канади, чи вони приймають тих двох кандидатів, які вже є на бальоті, чи, може, бажають доповнення. З боку канадійських делеґатів не було жадного протесту, а тому Предсідник проголошує їх згоду. Після цього піддав Предсідник внесок д-ра Б. Левицького під голосування і ствердив його одноголосне прийняття.

Цю нагоду використовує Предсідник Конвенції, щоб заявити, що на Конвенції нема офіційної лісти кандидатів на головних урядовців, а всі ті лісти, які делеґати знайшли на своїх кріслах, це приватна справа тих людей, які їх розповсюднили.

На залю нарад повернула делеґація, яка мала сконтактуватися з Архиєпископом Мстиславом і попросити його прибути на Конвенцію й сказати до неї своє слово. Предсідник попросив її речника, о. Миколу Федоровича, до слова, який повідомив, що делеґація розмовляла з Архиєпископом Мстиславом, запросила його на Конвенцію і він пообіцяв, що з приємністю прибуде на Конвенцію в год. 3-ій по полудні. Від себе додав о. Федорович, що він дуже вдоволений, що справа полагоджена. (Оплески).

Головний Секретар д-р Ярослав Падох, покликуючися на святочне відзначення заслужених союзовців, завважив, що під час роздачі не було приявного делеґата Василя Гасія (204 В.), якому призначено пропам'ятну табличку. Сьогодні є приявна його донька й Головний Секретар з Головним Предсідником вручили відзначення на її руки замість перешкодженого батька. Рівнож відзначено пропам'ятною табличкою додатково головного контролера Петра Пуцила, якого 27 нових аплікацій щойно наспіло до головної канцелярії. (Оплески).

Головний предсідник Иосип Лисогір інформує делеґатів про стан хвороби делеґата Семена Левицького, який лежить у Ст. Клер Госпиталі. Його стан здоров'я задовільний і можна його відвідувати від 11 год. ранку до пізнього вечора.

Адв. Михайло Пізнак (361 В.) подає внесок, щоб вислати йому від Конвенції побажання скорого та повного видужання. Внесок прийнято оплесками, а Предсідник проголосив, що це бажання делеґатів буде негайно виконане.

Предсідник просить представників Статутової Комісії продовжувати своє звідомлення. При цьому ще раз вияснює, як треба розуміти терміни „резолюції" та „рекомендації". Резолюції мають зобов'язуючу силу для Головного Уряду, а рекомендації це справи, які Конвенція доручає Головному Урядові розглянути й увести їх у життя тоді, якщо він уважатиме це можливим і корисним для УНСоюзу.

Від Статутової Комісії забирає голос її голова Іван Скочиляс і завважує, що всі резолюції, які Статутова Комісія мала, вже були зреферовані й прийняті, а тепер Статутова Комісія внесе на прийняття певних своїх рекомендацій. Член Статутової Комісії, делеґат 194-го Відділу Іван Василишин, читає текст рекомендацій від Комісії, а саме:

РЕКОМЕНДАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ

Статутова Комісія розглянула предложені їй пропозиції Відділів УНСоюзу, Окружних Комітетів і членів УНСоюзу і на тій основі подає Головному Урядові та Головному Екзекутивному Комітетові такі рекомендації:

І. В культурних справах

1) Рекомендуємо скріпити діяльність Культурної Комісії УНСоюзу, а зокрема присвятити більше уваги культурно-освітній праці Відділів УНСоюзу. Відділам УНСоюзу рекомендуємо організування гуртків хорового й драматичного мистецтва, національних танків та курсів українознавства і допомогу при утворюванні українознавчих катедр при місцевих університетах;

2) Рекомендуємо Екзекутиві та Відділам УНСоюзу піддержування в міру можливостей молодечих організацій, зокрема виховних, спортових і мистецьких;

3) Рекомендуємо створення стипендійного фонду УНСоюзу для допомоги в студіях українських студентів, зокрема для тих, що студіюють в університетах українознавство, політичні науки і журналістику;

4) Рекомендуємо задержати на майбутнє, введені в 1961 році, грамоти з портретом Т. Шевченка, патрона УНСоюзу.

II. В допомогових справах

5) Рекомендуємо збільшити дивіденду, зокрема членам, які є в УНСоюзі понад 40 років;

6) Рекомендуємо уділювати членам УНСоюзу можливо більший опуст в оплатах за побут на Союзівці;

7) Рекомендуємо в майбутньому присвячувати належну увагу справі допомоги старшим членам і інвалідам;

III. В організаційних справах

8) Рекомендуємо Головному Урядові УНСоюзу, в порозумінні з актуаріями, перевести ревізію вкладок і поробити в них потрібні зміни;

9) Рекомендуємо Головній Канцелярії УНСоюзу при висилці чеків на виплати посмертного подавати водночас розрахунок усіх відтягнень, якщо чек не є виставлений на повну суму забезпечення;

10) Рекомендуємо Головній Канцелярії УНСоюзу зібрати взори підписів урядовців Відділів УНСоюзу, а зокрема предсідників та секретарів, щоб могли в потребі їх порівняти з підписами на аплікаціях про посметні виплати й так уникнути нотаріяльного завірення підписів на цих аплікаціях;

11) Рекомендуємо дослідження можливости бондування секретарів Відділів на відповідні суми;

12(Рекомендуємо прослідити можливості та доцільність задержування, на бажання членів, дивіденди на сплату їх грамот або збільшення їх резерви;

13) Рекомендуємо прослідити можливості та доцільність сполучення посмертних фондів для відділів дорослих членів і молоді в один спільний фонд;

14) Рекомендуємо виготовлення членських виказок для дорослих членів УНСоюзу — для членів тих Відділів, які цього вимагають;

15) Рекомендуємо продовжування збіркової акції на будову пам'ятника Т. Шевченкові, а зокрема її зактивізування по всіх Відділах УНСоюзу;

16) Рекомендуємо, взявши до уваги постанови й резолюції попередніх конвенцій і Головного Уряду УНСоюзу, продовжувати заходи для злуки всіх українських братських забезпеченевих організацій.

ДИСКУСІЯ НАД РЕКОМЕНДАЦІЯМИ

Англомовна секретарка Статутової Комісії, Ґеновефа Жеребняк, перечитала ці ж рекомендації в англійській мові.

Предсідник Конвенції відкриває дискусію над запропонованими Статутовою Комісією рекомендаціями. До слова голоситься головний предсідник Иосип Лисогір і звертає увагу делеґатів на його рекомендації в звіті, на стор. 20-ій, зокрема відносно справи злуки Українського Робітничого Союзу з Українським Народним Союзом.

Головна радна адв. Анна Чопик запитує, по-перше, чи члени Українського Робітничого Союзу в випадку злуки мусіли б платити за „Свободу" та по-друге, яке місце мали б займати жінки в уряді злученого Союзу? Головний предсідник И. Лисогір відповідає, що відносно представництва жіноцтва в Головному Уряді Статут УНСоюзу був би базою, а справа „Свободи" це чисто технічна справа.

Юліян Павчак (158 В.) висловлюється за прийняття рекомендацій Статутової Комісії так, як вони були читані п. Василишиним і п. Жеребняк, без довшої дискусії, крім справи злуки двох чи більше Союзів, яка вимагає окремої уваги. Ставить у цьому сенсі формальний внесок, що його підтримує Степан Ковальчук (361 В.), як також д-р Атанас Слюсарчук (174 В.).

В дискусії над внеском Ю. Павчака забрав слово головний предсідник Иосип Лисогір й завважив, що Головний Екзекутивний Комітет мусить мати рекомендацію Конвенції, щоб міг узагалі вести якібудь розмови на тему злуки з іншими братсько-запомоговими Союзами. Одною з важких справ до полагодження є справа обов'язків членів кожного Союзу в новому об'єднаному Союзі. Не можна накладати додаткових обов'язків на членів.

Іван Скочиляс, голова Статутової Комісії, завважує, що рекомендація Статутової Комісії відносно злуки братсько-запомогових Союзів має ширшу базу. Вона не говорить про саму злуку УРСоюзу з УНСоюзом. Для ясности ще раз перечитує точку 16-ту рекомендацій Статутової Комісії.

Делеґат П. Пиротанич (283 В.) ставить внесок, щоб рекомендації Статутової Комісії прийняти без змін так, як вони були тут читані. При цьому завважує, що цей внесок треба поставити під голосування першим, бо властиво, він лише підтримує внесок Статутової Комісії, який був першим. Цей внесок додатково ще підтримав Микола Ткачук (114 В.).

Предсідник адв. Іван Флис піддає внесок делеґата П. Пиротанича, щоб прийняти всі рекомендації Статутової Комісії без змін, і по підрахунку голосів стверджує його прийняття великою більшістю голосів. Тому внесок Ю. Павчака вже не піддано на голосування.

ПІДГОТОВКА ДО ВИБОРІВ; РОЗДАЧА БАЛЬОТІВ

В год. 11:25 перед полуднем, Предсідник Конвенції адв. Іван Флис інформує делеґатів, що на залю прибула Виборча Комісія з готовими до голосування бальотами для вибору Головного Уряду. На основі спеціяльної ухвали Конвенції, вже тепер заряджує приступлення до вибору Головного Уряду УНСоюзу. Тому заряджує слідуюче: 1) всяка аґітація на залі від тепер заборонена; 2) всякі аґітаційні летючки позривати із стін залі; 3) дверників просить увізвати всіх делеґатів на залю й зачинити двері; 4) якщо для делеґатів щось неясно, звертатися до Виборчої Комісії.

Адв. Михайло Пізнак (361 В.) заявляє, що він проти того, щоб не можна було вести жадної аґітації на залі. Як Виборча Комісія провірить, чи делеґати говорять між собою про вибори чи про щось інше. Рівнож уважає, що нема чого зривати із стін інформаційного матеріялу про кандидатів на членів Головного Уряду. Натомість, треба було подбати про можливість захования таємности голосування, а це можна зробити тільки тоді, якщо були б спеціяльні будки до диспозиції.

Предсідник пригадує делеґатам, що вибирається одного Головного Предсідника, одного Заступника Головного Предсідника, одну Заступницю Головного Предсідника, одного Головного Секретаря та одного Головного Касира; тому на бальоті треба викреслити всі інші імена кандидатів, крім того одного кандидата на кожний із цих урядів, на котрого делеґат хоче голосувати. До Головної Контрольної Комісії вибирається 5 членів; на бальотах треба скреслити імена тих кандидатів, на яких делеґат не хоче голосувати, однак він може голосувати тільки на 5 кандидатів, а якщо залишить на бальоті більше п'яти кандидатів на головних контрольорів не викресленими, тоді та секція бальоту буде уневажнена. Подібно з виборами головних радних. Вибирається 14 головних радних, з яких два будуть із Канади. Тут найбільше число кандидатів, яких імена залишаться невикресленими на бальоті може бути 14. Якщо на бальоті буде більше невикреслених імен, тоді ця секція бальоту буде уневажнена.

В год. 11:30 перед полуднем, проголосивши початок нарад пополудневої сесії точно на 2-гу годину, передав керму бальотування голові Виборчої Комісії Миколі Бобечкові (102 В.), який зарядив спосіб роздачі бальотів і вкладання їх до урни в його особистій приявності. Таємним голосуванням бальотами закінчено цю одинадцяту з черги сесію нарад.

ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ

П'ятниця, 25-го травня 1962, по полудні.

Дванадцяту з черги сесію нарад 25-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції адв. Іван Флис о год. 2-ій по полудні в п'ятому дні тривання Конвенції, тобто в п'ятницю, 25-го травня 1962 р. й поінформував, що на порядку нарад є продовження звідомлення Конвенційних Комісій.

Від Пресової Комісії до слова зголосився її англомовний секретар Мирон Куропась (423 В.) і поінформував делеґатів про те, що Пресова Комісія виготовила на циклостилі готову інформацію про участь делеґатів у Конвенції для місцевої преси делеґатів. Ця пресова інформація так виготовлена, що потрібно лише вставити ім'я та прізвище делеґата й по повороті додому вислати до місцевої газети.

Представник Пресової Комісії увізвав кожного делеґата використати цю нагоду, щоб передати до преси деякі інформації про Український Народний Союз і українську справу взагалі.

ПРОДОВЖЕННЯ ДЕБАТ І УХВАЛ

Предсідник проголосив продовження дискусії та ухвал нових резолюцій і ректомендацій.

Іван Скочиляс (397 В.) забрав слово й у вступі заявив, що говоритиме від себе, як делеґат, а не як голова Статутової Комісії. Зразу ж ставить формальний внесок такого змісту: „Доручити Головному Урядові Українського Народного Союзу зорганізувати дві окремі референтури, а саме: організаційну та фінансову". Мотивує потребу організаційної референтури тим, що в УНСоюзі є не 82,000 членів, а 82,000 поліс, а між ними є різниця. В дійсності УНСоюз має лише біля 60,000 членів; всього яких 7% українців у ньому зорганізованих. Праці в терені є дуже багато, а тимчасом навіть „Факти про УНСоюз" були випрацьовані ще покійним Дмитром Галичиним.

Нема достатньої контролі над Відділами. Щоб це наладнати, потрібно відбувати поїздки, а вони потрібні, бо треба підвищити кваліфікації Відділових секретарів й інших урядників. Ця праця в УНСоюзі доволі занедбана. Навіть деякі головні радні дозволяють собі на те, що у місячних фінансових звітах у них бувають зірки. Тому пропонує, щоб створити організаційну референтуру УНСоюзу.

Другий відділ — фінансовий. УНСоюз розростається. УНСоюз досу працював без бюджету. Навіть голова Контрольної Комісії не вірить, що бюджет можна створити. Це є новість. Але для характеристики господарки навести б кілька прикладів: морґеджова господарка така, що нема ніякої випрацьованої системи, без якої годі вести справу цю успішно. Сам голова Контрольної Комісії вказав на значні втрати УНСоюзу із-за браку відповідної господарки в цьому відділі. Безбюджетова господарка довела до того, що понад пів мільйона долярів доложено до „Союзівки". Така безбюджетова, господарка не може далі провадитися. Треба опрацювати чотири-річний плян, як найкраще господарити 26-мільйоновим майном УНСоюзу.

Іван Телюк (414 В.) підтримує внесок Івана Скочиляса й додає, що деякі люди, які визнаються в справах УНСоюзу, з ним погоджуються, що УНСоюз міг би заощадити яких 100,000 долярів річно при відповідному господарюванню. Завважує, що Головний Касир УНСоюзу безперечно має досвід, але все ж треба було б проаналізувати інвестиції в бондах, щоб деякі бонди виміняти на більш доходові. В „Союзівку" інвестовано 819,862.25 долярів. Деякі цифри не мають пояснення. Рівно ж треба було б затруднювати українських фахівців в УНСоюзі, а фахових людей ми маємо, тому нема чого платити неукраїнцям за різні фахові поради.

Степан Ковальчук (361 В.) також підтримує внесок Скочиляса, зокрема підкреслює потребу створення фінансової комісії та перевірки інвестицій у бондах і реальностях.

Іван В. Іванчук (423 В.) висловлюється в тій справі як делеґат, а не заступник предсідника Конвенції. Завважує, що треба подивитися на цю справу з практичного боку. Чи хтось має уяву відносно організаційної референтури? Ми маємо головного секретаря, який повинен завідувати тими справами. Він нехай добере собі штаб людей. Відносно фінансової референтури: до цього діла треба фахівців, які купують і продають бонди. Це так, але рішення має бути прийняте Головним Екзекутивним Комітетом, бо його члени є „тростіси", а ніхто інший. Бюджетувати в УНСоюзі важко в тому сенсі, як це є в публічних інституціях. Господарка УНСоюзу є постійно в русі, в економіці нічого статичного нема. Коли вирине потреба нового будинку чи нової машини, то її треба набути для нормального ведення діяльности УНСоюзу, а не ждати чотири роки, бо бюджет на це не дозволяє.

В цьому моменті на залю нарад увійшов Високопреосвященний Архиєпископ Мстислав, голова Консисторії Української Православної Церкви в Америці, якого делеґати привітали вставанням з місць і оплесками, а предсідник конвенції адв. Іван Флис, представивши його делеґатам, попросив до слова.

СЛОВО АРХИЄПИСКОПА МСТИСЛАВА

Я щиро й якнайсердечніше вітаю цю 25-ту Ювілейну Конвенцію радісним „Христос Воскрес!"

Мені сьогодні рано передали, що я Вам зробив клопіт, і ви навіть хотіли прислати до мене делеґацію. Я не Даляй Лява. І навіть такий малий „магомет" як я, мусів стати перед горою. І ось я стою.

Клопіт . . . Клопоту ніякого не було. Це помилка. Справа проста: останній автобус до Бавнд Бруку відходить в 11-ій ввечорі й до нього треба було відійти. Дехто уважає, що був якийсь конфлікт. Я становчо перечу, що не було. Я пояснив, чому я мусів спішитися. На милість Бога, не твердіть, що тут православним дістся кривда. Тут її не було. Якщо хтось хотів би дальше таке твердити, то я проти цього протестую.

Вчора була дуже цікава подія не лише в житті української спільноти Америки, але й для всієї нашої спільноти поза Батьківщиною. Я вже двадцять років єпископом і мені не доводилося ніколи бути свідком, щоб на одному засіданні, при одному столі були обидва єпископи обидвох українських Церков. (Оплески). Так вчора сталося, і це треба завдячувати проводові Українського Народного Союзу та організаторам Конвенції і вчорашнього бенкету. (Оплески). Спасибі їм за це.

Ми, ієрархи, мусимо знати, що думають, і як живуть, як у Бога вірують наші вірні. І це не лише в мурах наших церков. Ми мусимо знати, як вони живуть і що роблять і поза

мурами церкви. Тому, коли є справи загально-національного значення, мені здається, що ієрархи Українських Церков мусіли б бути там, де вони діються. Вчора це започаткувалося. Я тішуся, що вчорашній день буде записаний не лише в світлій історії Українського Народного Союзу, але й української Америки.

Ми мусимо бути ближче до народу. Якщо ми, епископи, не будемо знати тих процесів, які відбуваються в нашому народі, — то ми не будемо мати на них своїх поглядів. І чи ми не потребуємо їх більше відчувати, їх ближче пізнавати? Лише тоді, коли будемо з тими, які ці процеси творять і їх реалізують, ми виробимо собі на них свої погляди.

Я хотів торкнутися ще одної речі, яка до певної міри використовується: це релігійний двоподіл. Він не зліквідується механічно. Це не залежить ні від ієрархів Української Православної Церкви, ні від Української Католицької Церкви. Коли говорити про об'єднання, то цілий світ шукає єдности. Християнство шукає оновленого змісту і до того дійде, до більшого об'єднання.

І вчора, і сьогодні я прибув тут до вас не лише із милого обов'язку і не лиш тому, що я одержав запрошення від мойого приятеля, головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора. Роблю я це і з доручення нашого Митрополита Іоанна для того, щоб підкреслити глибоке зрозуміння ролі Українського Народного Союзу для всієї нашої національної спільноти. Приходжу також із пошаною схилити голову перед могутнім доробком Українського Народного Союзу, бо ж Український Народний Союз це не лише харитативно-асекураційна установа. Я не знаю, яка інша організація може похвалитися таким творчим змістом. І щоб цей доробок підкреслити, я ось тут.

Ваше членство уважає, що організація існує для нього, а не члени існують для організації. Але кожна організація, зокрема українська, що живе болями і радощами свого народу, на чолі ставить високі цілі, які від початку були в Українському Народному Союзі: служити Богові й Українському Народові. (Оплески).

І коли я дивлюся на життя людей, то часто бачу, що чим більший добробут, чим більший спокій, то тим більше дехто байдужіє до ідей, що їх проповідує та чи інша організація. Я питаю себе: скільки членів нашої Церкви зложило на пам'ятник Тарасові Шевченкові? А скільки членів Українського Народного Союзу зложило на нього? Не до всіх, а багатьох можна поставити питання: скільки таких членів, які гордяться тим, що належать до Українського Народного Союзу, але не ідуть за прикладом його основоположників? Скільки з них замовило Українську Енциклопедію, або англомовну Енциклопедію Українознавства. Є й такі, що можна до них стосувати слова євангельської притчі: легше верблюдові перейти через вушко голки, як попасти в Царство Небесне. Й наша народна мудрість каже: „Срібло та злото тягне чоловіка в болото", або приповідка „Тяжко у дідька ладану дістати". Людська натура дуже химерна. Як каже наша народна приповідка „Родила мама, а не приймає яма".

При нагоді таких зібрань, як оце тут, треба піднести заслуги організації, і тому я кличу до членів Українського родного Союзу.

Дивлячися на вашу працю, хотілося б дуже багато сказати.

Мої Дорогі! Я прийшов вас щиро вітати. Але чого ваша Конвенція зробила мені клопіт? Цілком правдивий клопіт. Нашим священикам, нашим делеґатам. Як? Спеціяльно ми були обсипані оцим бюлетенем висланим з Дітройту. (Показує примірник на циклостилі розмноженого листа, якого зміст спеціяльно був скерований проти Високопреосвященнішого Архиепископа - Митрополита Української Католицької Церкви Кир Амвросія Сенишина, ЧСВВ, та заступника головного предсідника Українського Народного Союзу Степана Куропася). Консисторія дістала до 7—8 штук. До наших священиків вислано це масово. Я його розшифрував одразу. Для мене було ясно. Я пізнав, що це мої старі знайомі посилали. Може не самі особисто, але з їх доручення. Я пізнав у ньому стиль Мельничука, Бєляєва і ін. львівських спеціялістів у провокації.

На жадних загально національних конвенціях ми не робимо жадної політики. Ми на своїй шкурі відчули партійне розбиття. Ми розуміємо, що до тих організацій, які мають великі цілі, ми не можемо підходити з точки погляду партійних чи релігійних різниць.

По що нам зробили клопіт?

Є ще одна річ: своїх вартостей часто не доцінюємо, а чуже хвалимо. І щойно тоді, коли вороги починають нас бити, то щойно тоді ми об'єднуємося й починаємо розуміти, що наша організація щось варта. Ця провокація зроблена Москвою. Але це признання великої праці, що її Український Народний Союз сповнив на службі свойому народові та своїй батьківщині.

Працюйте з успіхом. Хай провід Українського Народного Союзу має силу, яка походить від Бога; нехай росою, водою дальше стелиться шлях розвитку Українському Народному Союзові.

Ще одно. На протязі дванадцятьох років моєї праці в Америці мені доводилося бути багато в контакті з Українським Народним Союзом. Крім моєї постійної співпраці з покійним Дмитром Галичиним, найбільше мені відомий був пан Слободян, людина дійсно соборницького наставлення. Дня 1-го жовтня 1961 р. зараз по його промові в Бавнд Бруку, як ми ставили хрести на Церкві - Пам'ятнику, що її пан Слободян виголосив зараз по губернаторові Вілліямсові, я мав можливість пізнати його соборницьке наставлення. Мав я можливість мати контакт у останньому часі з паном Йосипом Лисогором. Я при цій нагоді прошу прийняти від нашої Церкви: „Спаси Вас, Боже". Я був би не в порядку, коли б не згадав нашу співпрацю з паном редактором Драґаном.

Спаси Вас, Боже".

Предсідник Конвенції адв Іван Флис подякував Архиепископові Мстиславові в імені всіх делеґатів за слово, яке делеґати нагородили поновно оплесками.

ПРОДОВЖЕННЯ ДЕБАТ НАД ВНЕСКАМИ; СПРАВА РЕФЕРЕНТУР І БЮДЖЕТУ

Повертаючи до дискусії над внеском Івана Скочиляса, предсідник попросив внескодавця повторити його, щоб пригадати делеґатам зміст. Делеґат І. Скочиляс повторяє свій внесок, а саме: створити в УНСоюзі дві окремі референтури, організаційну та фінансову. Делеґат Іван Телюк (414 В.) поновно підтримав внесок, до чого долучився Іван Попович (102 В.).

Слово в дискусії забирає заступник головного предсідника Степан Куропась і завважує, що всі внески для добра організації дуже важні, але внескодавець повинен був більше розробити свій внесок, представити нам образово, як мають виглядати кожна з пропонованих ним референтур. В Українському Союзі організаційна референтура була створена. Тим референтом був д-р Ярослав Падох, але на останній Конвенції вибрано його головним секретарем, і від того часу такої референтури нема. Для добра організації добре було б подумати про таку референтуру. Також про фінансову. В нас є багато делеґатів, які думають, що без фінансового бюджету організація не може як слід працювати. УНСоюз ніколи такого бюджету в минулому не укладав. Як його не було 25 чи 60 років тому, то це не значить, що й тепер його не треба. Але треба було б подати сконкретизовані думки, тому просить делеґата Івана Скочиляса розробити свій внесок подрібніше й подати його, бо життя УНСоюзу вимагає здорових реформ. Тому варта було б перевести дискусію над цими справами. (Оплески).

Іван Іванчук (423 В.) завважує, що й він не стоїть на становищі, що таких референтур не треба, але внескодавець повинен був представити плян кожної референтури. Організаційна референтура є в компетенції головного секретаря. Нехай він дістане працівників і вишле їх у терен. Подібно є з фінансами. Кожний субдепартамент у департаменті нашого головного касира може плянувати свою працю. Але що треба було б робити, якщо з року на рік ми діставали б більше й більше членів, а кошти їх приєднання не вміщалися б у вузькі рямці бюджету?

Адв. Степан Ярема (130 В.) пригадує, що Конвенція прийняла рішення вносити на цій Конвенції лише такі поправки й доповнення до Статуту, які є конечні для нормального ведення праці УНСоюзу впродовж найближчих чотирьох років. А всі інші зміни мала б опрацювати Статутова Комісія, яка буде створена Головним Урядом і випрацює проєкт нового статуту. Тому внесок Івана Скочиляса не на місці.

Головний касир Роман Слободян висловлює свою вдячність Іванові Скочилясові за те, що він підніс ці справи тут. На одному річному засіданні п. Скочиляс дав реферат відносно організаційного відділу, що тривав одну годину й двадцять мінут, але про фінансові справи він нічого не говорив. Пан Скочиляс був дуже вдячний, як йому були показані книжки, й на підставі яких бачив він, що інвестиції УНСоюзу першоклясні й дуже певні.

„Під враженням промови нашого гостя, Високопреосвященнішого Архиєпископа Мстислава, я наставлений дуже примирливо", каже головний касир. „Я лиш додав би: я вже мав 12 державних контроль за час моєї праці в Українському Народному Союзі. Включаючи останню, всі вони дали мені признання. Такі признання давали мені й банки. Раніше з покійним Галичином, а опісля як пан Лисогір зайняв його місце, ми фінансові справи обговорювали. Ми засягали порад фахівців, але ми маємо свій розум і ми самі приймаємо рішення.

Ми виміняли бонди вартости на понад один мільйон муніципальних бондів, які також звільнені від місцевих, стейтових і федеральних податків. Є люди, які ці справи студіюють і ми утримуємо різні зв'язки з відповідними фінансовими колами.

Уже по голосуванню. Можливо, що як пан Скочиляс буде на мойому місці, то він покаже, що він зможе зробити. Як я лишуся, то я прийму всякі добрі поради".

Д-р Володимир Ґалан забирає голос, щоб спростувати деякі речі, щоб не було враження немов би то Контрольна Комісія щось затаїла. „Якщо ви читали звідомлення, то ви там бачили натяк, що добре було б мати якесь дорадче тіло для фінансових справ. Там не було мови про творення окремої референтури. У Філядельфії була піднесена справа тих референтур. Всі відкинули цю справу майже одноголосно. Як пан Скочиляс підносить цю справу тут, то він, як делеґат, має на це право, але не повинен втягати в це Контрольної Комісії. Коли прочитаєте звідомлення Контрольної Комісії за чотири роки, то там ви знайдете всі наші завваги. Але наші завваги не були такого роду, що вимагали б радикальних змін нашого Статуту".

Осип Бакай (430 В.) забирає голос і каже: „Я хочу боронити свій проєкт. Перед Конвенцією я написав статтю й вислав до „Свободи", щоб помістили деякі міркування в справі бюджету. Її передали до Статутової Комісії, але стаття не була друкована.

Тепер нема навіть малої організації, щоб не мала свого бюджету. Я не знаю чому, але чомусь лише в нас це не може прийнятися. Бюджет облегшував би працю Головної Екзекутиви. Якщо головний касир мав би бюджет перед собою кожної окремої частини, як от „Союзівки", „Свободи" і т. п., то він міг би ясно видіти, котра з них має дефіцит, а котра приносить зиски.

Не можна доводити до того, щоб наша інституція велася безплянново і без бюджету.

Євген Мастикаш пригадує, що вчора прийнято додаток до Статуту УНСоюзу, а саме в §-і 38-му, такого змісту: „Головний касир опрацьовує на кожний адміністраційний рік бюджет УНСоюзу і предкладає його до потвердження Головному Урядові УНСоюзу на кожнорічному засіданні". Цей внесок Статутової Комісії прийнято одноголосно й нема чого тепер над ним дискутувати.

На повторну заввагу адв. Степана Яреми відносно непослідовности в світлі прийнятої резолюції про покликання до життя постійно діючої Статутової Комісії й веденої дискусії над внеском делеґата Івана Скочиляса, предсідник ствердужує, що Конвенція може вирішувати всі справи, які не противляться законам, а тому, якщо її бажання продовжувати дискусію над справами змін Статуту, то це в її компетенції. Тому заряджує продовження дискусії над внеском І. Скочиляса.

На бажання делеґата Еміля Грималяка (375 В.), щоб у справі організаційної референтури вислухати думки головного секретаря, д-р Ярослав Падох забирає слово. Його слово:

„Я нарочно мовчав сьогодні в багатьох справах, бо думав, що делеґати мають дати нам напрямні, а не ми їм. Ми маємо перед собою чотири роки й, маючи ваші інструкції, будемо працювати. Тому нам краще слухати ваших голосів на Конвенції.

Треба запитати себе, чим мала б бути організаційна референтура? Чи мав би бути змінений Статут? До завдань головного секретаря тепер належать канцелярійні справи і організація членів. Треба себе запитати: Чи треба поділити ці функції гол. секретаря на два окремі пости? Ви мене вибрали в першому голосуванні. Однак, якщо б ви поділили теперішні функції головного секретаря на два окремі відділи, тоді я просив би вас, щоб ви мене звільнили з функції секретаря, а вибрали організаційним референтом, щоб я мав дійсні зв'язки з вами, а не був тільки бюрократом.

Я хотів запитати вас, секретарів: чи ви хочете діставати майже в кожній справі по два листи, один від секретаря, а другий від організаційного референта? Я просто не уявляю собі, як це все виглядало б. Мені видається, що 68 років маємо ці речі зв'язані, то треба їх так і надалі залишити.

Якщо ви розумієте організаційну референтуру в тому розумінні, що треба заанґажувати більше людей до праці, що треба піднести число організаторів, то я за тим. Дуже за тим. Я дуже й дуже бажаю, щоб ми знайшли гроші на те, щоб ми мали крім звичайних ще бодай 2—3 окружних організаторів, які не лиш організували б членів, але також доглядали й вишколювали інших організаторів.

Я був більше як два роки низовим організатором. При помочі пана Шмаґали в Клівленді здобув я був у листопаді 1957 р. 102-ох членів. Я знаю, як важко це все робити. Я знаю, що треба вишколу для відділових секретарів і інших союзовців, що треба підшукувати молодих секретарів, треба вчити організаторів і ін. Якщо ми знайшли б гроші й знайшли б 3-4-ох відповідних людей для цієї праці, тоді я буду найбільшим ентузіястом такої розбудови організаційного апарату.

Нам треба насамперед знайти гроші і відповідних людей для праці в терені, а щойно тоді можна було б мати в головній канцелярії спеціяльного помічника, який помагав би в цій ділянці головному секретареві. Організаційний референт без організаторів на місцях і по округах сам собою користи не принесе.

Внескодавець Іван Скочиляс пояснює свій внесок у тому сенсі, що, поперше, він не пропонував зміни статуту, а подруге, його внесок не говорить про головного організатора, а про організаційну референтуру, як і про фінансову референтуру в колективному сенсі. Внесок не був поданий у тому сенсі, щоб вибирати голов тих референтур, а радше мав він на увазі назначити їх Головним Урядом. На запит делеґата Тараса Шмаґали (251 В.) чи йдеться про створення виборних, чи назначуваних позицій, предсідник вияснив у тому сенсі, як подав внескодавець.

Адв. Степан Ярема завважує, що навіть назначувати групову референтуру без визначення її функції недоцільно. Тому пропозиція делеґата Івана Скочиляса повинна бути передана до Статутової Комісії, яка розглянула б так функції, як і права та обов'язки таких референтур.

Григорій Кисіль (336 В.) завважує, що вже відбулося голосування на членів Головного Уряду, та рішено покликати до життя Статутову Комісію для перевірки цілого Статуту. Тому прийняття цього внеску внесло б замішання.

На цьому місці делеґат Володимир Борискевич-Бойда (94 В.) подає внесок на припинення дискусії над внеском і приступлення до голосування. Внесок підтримав делеґат 441 Відділу, а делеґати прийняли його одноголосно.

Предсідник адв. Іван Флис поставив внесок Івана Скочиляса, щоб створити в УНСоюзі дві референтури, тобто організаційну та фінансову, а після підрахунку голосів ствердив, що внесок перепав більшістю голосів.

СПРАВА ЗБІЛЬШЕННЯ ЕКЗЕКУТИВИ

До слова голоситься делеґат Юліян Павчак (158 В.) і ставить внесок, щоб 1) збільшити Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу до 7 членів, а саме: головний предсідник, заступник головного предсідника, заступниця головного предсідника, головний секретар і головний касир, які вже є, а до них додати заступника головного предсідника на Канаду й головного редактора „Свободи" з правом рішального голосу; 2) щоб головних контрольорів і головних радних вибирати на максимум часу тривання двох каденцій; 3) щоб увести лікарський порадник, доступний загалові членів, у якому лікарі подавали б лікарські поради, зокрема вказували на симптоми початків хвороби, як їх остерегтися, тощо; 4) щоб таки придбати дім для старших віком членів. Делеґат 4-го Відділу Юліян Ревай підтримав цей внесок.

Д-р Богдан Левицький (361 В.) вважає, що внесок делеґата Юліяна Павчака треба було б дискутувати частинами, одну по одній. Внескодавець погодився на це.

Адв. Степан Ярема (130 В.) радить усі пропозиції Ю. Павчака передати до Статутової Комісії під розгляд. Внескодавець відповідає, що він має доручення Окружного Комітету Відділів УНСоюзу з Ню Йорку ці справи піднести на Конвенції і він це доручення виконує. Делеґат 107-го Відділу, о. Павло Дармоць, уважає, що краще, повернувшись із Конвенції додому, докладно справи обдумати, сформулювати на письмі й переслати до Статутової Комісії, а вона предложить за чотири роки свій проєкт. По цій думці висловився і делеґат 432-го В-лу Юрій Карманін, після чого делеґатка Відділів чч. 450 і 187-го Христя Навроцька подала внесок, щоб припинити дискусію над внеском Юліяна Павчака в усіх справах, що в ньому порушені, й піддати його в цілості під голосування. Внесок на замкнення дискусії підтримав Іван Височанський (90 В.).

Предсідник адв. Іван Флис повторив усі пункти внеску Юліяна Павчака, щоб делеґатам було ясно, над чим голосуватимуть, і піддав його під голосування. Внесок перепав більшістю голосів.

Тарас Шмаґала (251 В.) подає внесок, щоб усі пропозиції на зміну Статуту були надіслані до Статутової Комісії найдалі до трьох місяців перед початком Конвенції, а Статутова Комісія найдалі до одного місяця перед початком 26-ої Конвенції мала б переслати на руки делеґатів і їх заступників текст проєкту переробленого статуту в українській та англійській мовах. Цей внесок підтримав Іван Антушак (161 В.) та д-р Олександер Соколишин (204 В.). Предсідник прийняв внесок, як рекомендацію, та пояснив, що згідно з § 141 Статуту ці пропозиції мають бути подані Статутовій Комісії на письмі, або по українськи, або по англійськи. На внесок д-ра Василя Палідвора (204 В.), підтриманий Іваном Гаврилюком (360 і 403 В.), і Романом Карбівником (83 В.), замкнено дискусію над внеском, а з черги прийнято внесок одноголосно.

ПІДТРИМКА ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ" І МОЛОДІ

Делеґатка 240-го Відділу Осипа Олінкевич подає внесок, щоб „доручити місцевим Відділам УНСоюзу, Окружним Комітетам УНСоюзу в округах, щоб вони звернули особливу увагу на наших наймолодших Союзовців і підтримали систему „Рідних Шкіл", щоб у той спосіб забезпечити й закріпити потенціял і майбутність української громади в Злучених Державах Америки й Канаді". Без підготови наймених не будемо мати ані студентів. Цей внесок підтримав Еміль Грималяк (375 В.) і Онуфрій Максимів (432 В.). Після вияснення внескодавця, що в тій справі було написане спеціяльне письмо від „Рідної Школи" в Клівленді, предсідник піддав внесок під голосування і ствердив одноголосне його прийняття.

Делеґат 4-го Відділу Юліян Ревай вносить рекомендацію, щоб Конвенція доручила головному предсідникові скликати ширші наради представників усіх українських установ, заінтересованих у наладнання соціяльної опіки над старшими віком членами Українського Народного Союзу та іншими українцями. Д-р Богдан Левицький (361 В.) підтримав цей внесок, а предсідник піддав під голосування і ствердив його одноголосне прийняття.

Юліян Ревай (4 В.) завважує, що ухвалено прекрасну резолюцію в справі Стипендійного Фонду й ухвалено рекомендації для Статутової Комісії, як також присвячено багато уваги молоді. Але дотепер ніхто ані словечком не згадав, звідки Головний Уряд має черпати фонди на покриття всіх цих справ. Ніхто нам грошей на це не дасть, якщо ми не дамо на це свої центи. Переглядаючи Статут, не можна там знайти ані одного речення, яке надавало б право Головному Урядові творити фонди. Вони мусять бути ухвалені Конвенцією. Але Головний Уряд без нашої фінансової підтримки не може нічого зробити. Уважаю, що для тої цілі, що її тут представили делеґати Степан Ковальчук і д-р Богдан Левицький, кожний член готовий дати свою річну дивіденду. Не знає, які правні приписи існують відносно цього. Але чого ми маємо ставити Головний Уряд перед справою, яку, як знаємо, сам він не розв'яже.

Предсідник Конвенції адв. Іван Флис вияснює, що згідно з існуючими законами тільки сам власник дивіденди може нею правно диспонувати, а Конвенція не може накладати жадного обов'язку на членів УНСоюзу в цій справі.

Юліян Ревай ставить внесок після цього вияснення такого змісту: „Доручити Головному Урядові, щоб він повів належну освідомлюючу акцію серед членства, щоб члени добровільно жертвували свою дивіденду на Стипендійний Фонд". Внесок підтримав д-р Богдан Левицький (361 В.) та Осип Бакай (430 В.).

Микола Хомин (464 В.) висловився проти цього внеску, а Михайло Фук (276 В.), хоч і погоджується з внескодавцем, що гроші треба дістати, але висловлюється проти того, щоб на це вживати дивіденди. Володимир Борискевич-Бойд подає внесок на замкнення дискусії, його піддержує Олександер Кущик (94 В.), а предсідник ствердив одноголосне прийняття внеску на замкнення дискусії. Піддавши внесок делеґата Юліяна Ревая під голосування, по підрахунку голосів, предсідник ствердив відхилення внеску більшістю голосів.

Головний радний Дмитро Шмаґала вносить пропозицію, щоб кожний делеґат зложив на потреби Стипендійного Фонду від себе по $10. Пропозиція не була підтримана, а тоді делеґат Василь Фіцик подає внесок, щоб делеґати зложили на ту ціль по $5. Делеґат Августин Рудник (433 — 160 Відд.) завважує, що Конвенція не може наложити такого обов'язку на делеґатів, з чим предсідник висловлює свою згоду, а тому формально внеску не прийняв. Зате кожний делеґат може добровільно зложили на цю ціль скільки він собі бажає.

До слова зголосився д-р Михайло Пап (364 В.) і подав внесок на прийняття такої резолюції: „25-та Конвенція УНСоюзу апелює до всіх відділів УНСоюзу, щоб кожний відділ в ЗДА й Канаді зложив на Стипендійний Фонд УНСоюзу впродовж цього 1962-го року даток у висоті 5, або 10 або 15 або й більше долярів, у міру своєї спроможности". Цей внесок підтримали делеґати Іван Геврик (445 В.) та Микола Ткачук (114 В.), а тому, що до дискусії охочих не було, Предсідник піддав його зразу під голосування і ствердив одноголосне прийняття внеску.

На цьому Предсідник проголосив вичерпання сьомої точки нарад Конвенції, а голова Статутової Комісії, мґр. Іван Скочиляс (397 В.) висловив свою подяку всім членам Статутової Комісії, п-і Геновефі Жеребняк і мґ-рові Євгенові Мастикашеві, секретарям, як також членам п-і Іванці Подолі та інспекторові Іванові Василишинові за віддану співпрацю в Комісії, а головному секретареві д-рові Я. Падохові та головному касирові Романові Слободянові за допомогу в праці Комісії. Делеґатам подякував він за одноголосне прийняття усіх внесків Статутової Комісії для добра Українського Народного Союзу.

На цьому місці, в год. 5:35 по полудні, предсідник адв. Іван Флис заряджує десятимінутову перерву в нарадах сесії. По перерві, точно в год. 5:45 по пол. продовження нарад сесії проголосив заступник предсідника Конвенції п. Іван В. Іванчук, який перебрав керму нарадами.

Предсідник пригадав делеґатам запрошення управителя „Союзівки" для всіх делеґатів прибути на „Союзівку" в суботу спеціяльно замовленими автобусами, як також перечитав запрошення Консисторії Української Православної Церкви в ЗДА для делеґатів відвідати Релігійно - Культурний Осередок Української Православної Церкви в С. Бавнд Бруку.

ВИЗНАЧЕННЯ ВИСОТИ ЗАПОРУК І ПЛАТНІ

Предсідник проголосив, що на порядку нарад стоїть точка ч. 8, тобто визначення висоти запорук і платні головного предсідника, головного секретаря і головного касира. Просить до слова головного касира Романа Слободяна, щоб дав інформації відносно існуючих запорук, бо насамперед треба вирішити справу запорук.

Роман Слободян дає вияснення, що на кожного працівника головної канцелярії тепер є запорука у висоті $25 000, а на головного касира у висоті $75 000. Пояснює, що тепер ніхто з головних урядовців не робить виміни бондів, бо технічні трансакції переводять банки, в яких бонди здепоновані. Вважає, що висота запорук є достатня, тим більше, що все це коштує касу УНСоюзу.

Володимир Борискевич - Бойд (94 В.) ставить внесок, щоб запоруки ухвалити в такій самій висоті, як були дотепер. Володимир Бережан (114 В.) та д-р Олександер Соколишин підтримали внесок. На внесок Пилипа Гарасимова (8 В.), підтриманий Олександром Кущиком (94 В.), одноголосно замкнено дискусію. Внесок на ухвалення запорук прийнято одноголосно.

На прохання заступника предсідника Конвенції п. Івана Іванчука, головний касир Роман Слободян інформує, що платні членів Головного Екзекутивного Комітету в сучасну пору ось такі: головний предсідник одержує $12 500; головний секретар — 10 500 платні і 1 000 долярів на видатки; головний касир одержує $11 500 платні та $1 000 на видатки.

На запит предсідника, яка воля делеґатів, делеґат Осип Бакай (430 В.) ставить внесок, щоб платні всіх цих трьох членів Головного Екзекутивного Комітету зрівняти. Делеґат Олександер Кущик (94 В.) підтримує цей внесок.

На запит предсідника Конвенції Ів. Іванчука, як зрівняти, конкретної відповіді не одержав, лише внескодавець повторив бажання, щоб усі вони одержували однакову платню, яка вона не була б ухвалена Конвенцією.

Володимир Борискевич - Бойд (94 В.) є проти зрівняння платень і ставить свій внесок, щоб на найближчі чотири роки ухвалити такі платні: для головного предсідника — $15 000 річно, а для головного секретаря та головного касира по — $14 000 річно. Делеґат Андрій Триш (20 В.) внесок цей підтримав.

Августин Рудник (433 і 160 В.) запитує головного касира, чи є фонди, з яких можна було б платити такі платні. Головний касир Роман Слободян заявляє: „Панове, грошей нема! Є всього $85 000 на рік адміністраційного фонду. Він є вичерпаний і вже треба було додавати. Постійні організатори коштували багато грошей. Треба дістати більше на пресовий фонд і на „Веселку". Треба розважно подумати, а тоді ухвалювати. Я готов працювати за дотеперішню платню. Члени Головної Екзекутиви повинні бути нагороджені з літами служби, так гол. предсідник, як і гол. секретар.

На заввагу делеґата Адама Ціздина (55 В.), що делеґати не знають, чи члени Головної Екзекутиви хотять підвишку, забрав слово заступник головного предсідника Степан Куропась, який сказав:

„Пані й панове Делеґатки й Делеґати! Я працюю за одного доляра річної пенсії в УНСоюзі. Платним членам Головної Екзекутиви не вигідно говорити, чи вони хочуть підвишки чи ні. Конвенція має право обнизити або підвищити платні. Питання чи є гроші, чи ні . . . Гроші є, але це не означає, що ми ті гроші маємо давати урядовцям на платні. Ми можемо їх видати також на підвишку платень нашим друкарям і іншим працівникам головної канцелярії. Із того погляду, не треба бути аж такими дуже щирими.

Правда, що ціни на все ідуть вгору, а тому й головним урядовцям треба більшої винагороди. В тягу минулої каденції Головний Уряд мусів піднести платню головного секретаря з уповноваження попередньої Конвенції, щоб він не був покривджений. На Конвенції ще не знали, як він буде працювати. Тепер уже відомо, що він вив'язався із своїх обов'язків добре. Тому треба платні вирівняти, але, якщо хочете бути дуже щедрі, то можете й придати до теперішніх платень. Але тоді й інші працівники головної канцелярії та робітники в друкарні повинні дістати підвишку. Наш головний редактор „Свободи" також. Він згідно з попередньою ухвалою, має мати таку саму платню, як члени Головної Екзекутиви. Треба підвищити платні також іншим редакторам. Головний предсідник, головний секретар і головний касир однакові перед правом і нашим статутом".

Головний радний Іван Одежинський висловлюється в дискусії за внеском Володимира Борискевича - Бойда.

Адв. Михайло Пізнак (361 В.) звертає увагу на те, що платня є тоді, коли вона ухвалюється як така, а додаток на різні витрати не є платнею члена Головної Екзекутиви. Ці гроші йдуть на різні витрати в інтересі УНСоюзу.

На цьому місці керму нарад перебрав предсідник Конвенції адв. Іван Флис й після голосів у дискусії над внесками О. Бакая та Володимира Борискевича, дискутантів адв. Степана Яреми (130 В.), Володимира Бережана (114 В.), Мирослава Кальби (226 В.), Івана Геврика (445 В.), та Миколи Шпитка (489 В.), делеґат Микола Денисюк (487 В.) подав внесок на замкнення дискусії над внесками й приступлення до голосування. Д-р Богдан Левицький (367 В.) підтримав внесок. Одноголосно рішено замкнути дискусію.

Із двох внесків під дискусію внесок Осипа Бакая (430 В.), щоб зрівняти платні головного предсідника, головного секретаря та головного касира, був поданий перший з черги, а тому предсідник піддає насамперед цей внесок під голосування. Внесок О. Бакая прийнято більшістю голосів.

Роман Карбівник (83 В.) ставить внесок, щоб, згідно з тількищо прийнятим рішенням, всім трьом членам Головного Екзекутивного Комітету, тобто головному предсідникові, головному секретареві та головному касирові ухвалити по $13 500 річної платні. Внесок підтримали делеґати Микола Сеник (45 В.), Еміль Грималяк (375 В.) та Микола Василюк (353 Відділ).

Володимир Борискевич - Бойд (94 В.) подав противнесок, щоб платні для всіх трьох членів Головної Екзекутиви ухвалити у висоті по $14 000 річно. Внесок підтримали делеґати Андрій Триш (20 В.) та Ярослав Базюк (175).

Делеґат о. Павло Дармоць (107 і 278 В.) запитує предсідника Конвенції, що станеться, якщо по виборі головний урядовець не схоче працювати за ухвалену платню, на що предсідник адв. Іван Флис відповідає, що на місце такого головного урядовця вступить кандидат на той уряд, який дістав слідуючу по величині скількість голосів.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMMITTE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Український студент — Україні

Щороку до ЗДА і інших країн вільного світу приїжджає велике число емігрантів і втікачів з поневоленої Росією частини Европи.

В американській і інших західніх амбасадах щоденно повно людей, які хочуть виїхати звідси, позбутись дошкульного комуно-російського панування. Тих, що вдасться їм виїхати, їхні земляки вважають щасливими. В останніх роках на Захід емігрує поважне числа українців, що живуть в Польщі. Приїжджають тут наші земляки різних професій і всіляких зацікавлень. Усім їм дорога воля і свобода американського народу. По багатьох роках переслідувань, вигнання і поневолення в комуністичному „раю", вони знаходять право до життя, втішаються і доржать ним.

В багатьох випадках вдасться нашим братам з України приїхати до Америки, але і звідси таки приїжджають посередньо через Польщу. Вони знайомлять нас „старих, післявоєнних скитальців" з життям на рідних землях, закликають наше громадянство до наполегливої праці для добра поневоленої України.

Старання Української Студентської Громади ім. д-ра Луки Мишуги при Сиракюзькому Університеті в неділю 14 жовтня ц. р. в залі місцевого Народного Дому відбулася зустріч українських студентів, що недавно приїхали з Польщі і України, а тепер студіюють в американських школах, з громадянством.

Темою дискусії були проблеми студентської молоді в Україні і Польщі, та питання визвольних стремлінь української молоді. До панелю увійшли: Оксана і Надія Тимчук (з України), та Б. Бондар і М. Дупляк (із Польщі). На залі зібралося 100 осіб, цікавих вістей з рідних сторін. З Президії гостей привітала голова УСГ при Сиракюзкому університеті Ростисла Смик, а про завдання українського студентства під сучасну пору, з нагоди 10-ліття Союзу Українських Студентських Товариств Америки, говорив президент СУСТА Володимир Д. Прибила, молодший.

Розповіді „підсовєтських" студентів попередила доповідь проф. М. Ю. Богатюка на тему економічно-політичних подій у відношенні до питань української визвольної боротьби. Опісля один по одному говорили доповідачі про життя наших братів в Україні та Польщі, про боротьбу української молоді за право до вільнішого життя, за краще майбутнє України.

Приємно було почути живі щирі слова про долю українців у Рідному Краю. Доповідачі м. ін. привезли з собою привітання від Українського Народу нашій еміграції і висловили деякі побажання на нашу адресу:

1) Український Народ бачить в еміграції своїх представників і оборонців прав поневоленої Батьківщини у вільному світі.

2) Еміграція повинна втримувати єдність, бо в громаді сила, повинна дати відсіч фальшивим амбіціям і крамольницьким тенденціям одиниць, підсичуваних нашими ворогами.

3) Вірний ідеї визволення український народ веде і вестиме боротьбу за самостійність всякими можливими методами, тому й еміграція незалежно від політичних угруповань і релігійних переконань повинна йому в міру можливостей помагати.

4) Наш народ радіє кожним позитивним досягненням української еміграції, воно кріпить його сили і гоїть завдані ворогом рани.

Після доповідей відбулася дискусія, в якій взяли участь: д-р І. Подюк, проф. І. Гвозда, проф. М. Єршківський, мгр. І. Городецький, і п. І. Посипайло. В міжчасі наші студентки: О. Лукасевич, Л. Римар, Д. Городецька, Л. Величко частували присутніх чайком і солодким.

Цього самого дня у вечірніх годинах подібну зустріч з громадянством студенти відбули в Укр. Домівці Запорізької Січі в Авбурн, Ню Йорк, в присутності президента СУСТА В. Прибили і проф. М. Воскобійника, який попередив студентські доповіді докладом про українські проблеми в Краю і за кордоном.

Слід згадати, що студентський панель вперше з успіхом виступив на Ювілейній Конференції УАСТ ім. А. Коцка в Кліввленді, Огайо 15-го вересня 1962 року.

М. Дубровський

Пам'яті д-ра Богдана Карпевича

В минулому тижні Родина, приятелі і широке коло духових співробітників д-ра Богдана Карпевича вшанували Його пам'ять з нагоди перших роковин Його смерти. Д-р Роман Карпевич, народжений 24 листопада 1900 р., помер у Ню Йорку нагло, на удар серця, 10 грудня 1961 р., в часі між нарадою в домівці хору „Думки" та обідом, на який збирався йти до своєї старшої доні. Смерть тієї ще розмірно нестарої, бодрої і надзвичайно активної людини, сколихнула була всім українським громадянством в Ню Йорку та й поза ним, бо д-р Богдан Карпевич був дійсно людиною, що її рідко зустрічається. У виданому в його честь 3-му зшитку „Вюлетеню" Українського Хору „Думка" в Ню Йорку правильно сказано, що єднав Богдан Карпевич „чесність, культуру і сердечність". До цих прикмет можна б ще додати: високу освіту, всебічну громадську заінтересованність та премилу вдачу.

Д-р Богдан Карпевич

Саме цими прикметами можна пояснити, що їх власник вже у 42 році життя став у Львові президентом Адвокатської Палати. Але д-р Богдан Карпевич був не тільки адвокатом-юристом і економістом. Він був музикою-співаком і фанатиком рідної пісні. Тому на терені Ню Йорку в першу чергу присвятив себе згаданому хорові „Думка", який згодом став одним із найкращих українських репрезентаційних хорів у вільному світі. Поза „Думкою" д-р Богдан Карпевич активно цікавився, був членом і працював в таких установах і організаціях, як Наукове Товариство ім. Шевченка, „Пласт", Український Народний Дім у Ню Йорку, Літературно-мистецький Клюб, Клюб Круглого Стола. Його цікавили справи й проблеми не тільки з точки зору стороннього глядача, але того відповідального громадянина, що хотів їх конструктивно розв'язувати. Тому саме д-р Богдан Карпевич був ворогом фрази, ворогом пустомельства і демагогії, — він був реалістом, але таким, який вмів поєднувати практичний підхід правника-економіста з глибоким ідеалізмом патріота і тим романтизмом, що ним насичена українська пісня.

Тому й загальний жаль, співчуття та глибока журба огорнули були рік тому американсько-українську громаду на вістку про передчасну смерть тієї цінної людини. І тому та людина, д-р Богдан Карпевич, заслуговує на скромну згадку в перші роковини смерти.

І. К-н

Короткі вістки

● У комуно-китайських газетах в Пейпінгу появилась велика стаття, яку приписують „самому" Мао Тсе-тунгові. Закидається там Москві розколювання комуністичного світового руху та проповідується тезу, що сконсолідувати знову той рух може тільки Комуністичний Китай. Виявляється, що ще 7-го вересня ц. р. у Харбіні комуністичні китайці перевели ревізію в тамошній організації підсовєтських громадян та арештували 25 осіб. Це стало причиною, що СССР закрив свій консулят в Харбіні.

ПОДЯКА

Не маючи змоги зложити заслуженої подяки особисто, дякуємо на цьому місці всім Установам, Організаціям і взагалі Членам української спільноти, хто в тяжких хвилинах нашого смутку — відходу у Вічність нашого Незабутнього ЧОЛОВІКА і БАТЬКА

проф. д-ра Бориса Ю. АНДРІЄВСЬКОГО

в дні 20-го жовтня 1962 року виявили нам щиру симпатію та активну допомогу

Дякуємо Високопреосвященнішому Архиєпископові Мстиславові та Всечеснішим Отцям: о. С. Ганкевичеві, прот. Л. Хворостівському, прот. Л. Опоці і о. С. Посаківському з Кліввленду; прот. Г. Пипюкові та о. Б. Желехівському з Бавнд Бруку; прот. С. Голутякові з Пітсбургу за відправлення Панахид та похоронних Богослужень і за прощальні промови.

Дякуємо п. дириґентові В. Лахові та співакам хору при церкві св. кн. Володимира в Кліввленді — за спів під час Панахид і Похорону; а Сестрицтву св. Покрови в Бавнд Бруку за влаштування тризни.

Дякуємо д-рові І. Подригулі, інж. М. Бігунові, ред. Я. Смцеві та д-рові Б. Олесницькому і д-рові Р. Осінчукові за прощальні слова на Похоронах; а Пластункам-Новачкам з Кліввленду та їх Сестричкам за Почесну Варту під час Панахиди.

Дякуємо за Панахиди, що їх влаштували приятелі Покійного по інших місцевостях українського розсіяння.

Дякуємо всім Організаціям, Установам, Колеґам-лікарям, Приятелям, Знайомим та Пацієнтам Покійного, що датками на Служби Божі та національні цілі, квітами, висловами співчуття, численною участю на Панахидах та Похоронах, та іншими способами звеличали Пам'ять Покійного.

Дякуємо прот. С. Голутякові і пані Марії та п. Олександрові Адамовичам та їх родинам за близьку участь і активну допомогу в найтяжчих хвилинах.

Дякуємо похоронному підприємстові п. М. Колодія за старанне переведення Похорону.

д-р **ГАЛИНА АНДРІЄВСЬКА**
з дочкою **ОЛЬГОЮ**

Замість квітів на могилу
сл. п. проф. **ІВАНА КАБАЧКОВА**
зложили
Вп. П. ВАСИЛЬ, ЛІЛЯ і ЗОРЯ ПОДУБИНСЬКІ, Маямі
$ 10.00
на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА. За цей дар складаємо найсердечнішу подяку.

Управа Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗДА

Марія Романченкова

(Посмертна згадка)

23 жовтня 1962 р. в Шикаго упокоїлась в Бозі на 74-му році життя Марія Романченкова з дому Малькевич. Смерть наступила, коли Покійна прийшла до почекальні лікаря пожалітись на свою слабість. Причина смерти — параліч серця, який не приніс Небіжчиці ні болів, ні мук. Милосердний Господь Бог послав їй смерть таку, як вона хотіла. Вона часто казала — „Не дай, Боже, щоб я перед смертю довго хворіла, і когось обтяжувала довгим піклуванням". І сталося, як вона молилась.

Покійна була представницею ще того покоління, серед якого панували засади християнської моралі та яке підготовляло ґрунт для сучасного українського ренесансу своєю ідейною працею на ниві української культури в театральному мистецтві, в українських національних хорах, а пізніше в добровільній посильній допомозі вже українським воякам та українським урядам.

Марія Романченкова під псевдом Марія Дніпрова, — це колишня артистка корифея українського театру Садовського, це співачка хору славного Кошиця, це українська сестра жалібниця, член Союзу Українських Ветеранів, член Червоного Хреста і самаританка Служби Цивільної Протилетунської Охорони в Карпатській Україні, член Червоного Хреста в Німеччині і Злучених Державах Америки.

Родилась вона 24 березня 1888 року в Користишеві на Київщині. В 1895-98 роках училася в місцевій народній школі, в 1898-1906 рр. кінчила гімназію в м. Житомирі на Волині, а в рр. 1906-1910 студіювала в Високій Драматичній школі в Києві. Потім аж до 1917 р. грала в українському театрі Садовського. З відродженням українського державного життя працювала урядничкою в Українському міністерстві, виїхала за кордон як співачка і секретарка славнозвісного хору Кошиця. Одружилась з українським сотником Ст. Романченком і стала сестрою жалібницею.

Довший час перебувала в Карпатській Україні в Перечині. Там провадила національно-освітню працю, а її чоловік засновував народні хори та створив відому в тих околицях духову оркестру. За другої світової війни вона виконувала самаританську службу, а чоловік поступив добровольцем в Галицьку дивізію, що потім назвалась 1-ою Укр. дивізією Української Національної Армії і в її рядах загинув. Будучи оточений ворогами-червоними москалями в однім завзятім бою, він до останнього сіяв на них кулеметний вогонь, а коли кулемет затявся чи не стало куль, то він відстрілювався револьвером і останню кулю пустив собі в голову, а не здався на знущання москалям. Так оповідала про смерть свого друга життя Покійна зі слів його товаришів по зброї...

Виїхавши на еміграцію, Покійна працювала в Німеччині в „ДП" таборах як медична сестра. Діставшись же до ЗДА, вона працювала в канцелярії Ліги Американців Українського Походження і часто згадувала з великою пошаною і вдячністю секретаря Ліги м-гра В. Ничая за його прихильне до Неї відношення. Потім вона помагала в канцелярійній праці в парафіяльному уряді собору св. Володимира Української Православної Церкви, де була ревною парафіянкою. Останні ж роки була експедиторкою у видавництві часопису „Українське Життя".

В релігійно-церковному житті була активною й примірною членкою Сестрицтва св. княгині Ольги. При всіх прийняттях і імпрезах була постійною робітницею, що не цуралась жадної праці і при своєму високому віці показувала завзятість і працьовитість. Не пропускала жодних Богослужб. Була милосерна. Старалась своїми лептами допомагати бідним. Старанно й акуратно посилала внески на підтримку діяльности українських культурно-громадських та наукових установ та на будову церков. Завжди платила національний податок і в Европі і в ЗДА, за що від Українського Конґресового Комітету Америки дістала почесну грамоту і почесну відзнаку а від Наукового Т-ва ім. Тараса Шевченка кількаразові подяки і відзначення.

Бог не послав Їй подружжю дітей. Але вона їх дуже любила і за свого життя виховала не одну дитину, що були Їй вдячні як рідній мамі і певно не забудуть Її добродійств.

Марія Романченкова дуже любила театральне мистецтво і була членом українського ансамблю в Шикаго „Нова Сцена". Любила багато оповідати про свої давні минулі літа, про зустрічі й знайомства з видатними постатями нашого культурно-мистецького життя за часів відродження України в рр. 1917-20. Яка шкода, що тих спогадів ні вона сама, ні хто інший не записали. Скромна вона була завжди у своєму простенькому одязі. А убожество і біднота Її маленької кімнатки та Її устаткування й гардероба були повною протилежністю до багатства Її спогадів про щасливе, минуле, коли вона своїми талантами служила Богові й Україні.

Убогенькі були й Її похорони. Лише невеликий гурток приятелів, що ближче знали Покійну, представниці Сестрицтва св. княгині Ольги, дівчинка Анеля, що Її останню виховала бл. п. Марія Романченкова, і що ридьма плакала коло труни Небіжчиці, та представники Ліги Американців Українського Походження й часопису „Українське Життя" відправили Її у вічну путь з Шикаґа.

Панахиду й заупокійну Службу Божу відправляв настоятель собору св. Володимира митр. прот. о. Федір Білецький. Він же й попрощав Новоспочилу прочулим щирим словом, схарактеризувавши Її християнські чесноти й заслуги перед Батьківщиною. Тлінні останки відвезено в Бавнд-Брук, де похороненого обряду совершив о. Григорій Пипюк. Такий бо був словесний заповіт Покійної, з яким вона ще задовго перед смертю звірилась о. Ф. Білецькому. Вона ж сама великими ратами заплатила й за місце на цвинтарі коло Українського Храму-Пам'ятника, бо хотіла навічно спочити між своїми українськими покійниками на своєму цвинтарі. Так вона сама вибрала собі місце, що відповідало Її заслугам.

Хай же буде Їй вічна пам'ять серед Її друзів та мирний спокій серед Тих, що як і Вона, щиро й чесно служили Україні, а найперше Господа Бога не забуваючи!

Антон Кущинський

Зі спорту

УАСТ „ЛЕВИ" ШИКАГО ПЕРШУНОМ В ШАХАХ

В днях 1-го й 2-го грудня вудбулися в Клівленді перші дружинові шахові першенства, що їх на доручення Союзу Укр. - Амер. Спортових Товариств Північ — організував місцевий УАСК „Львів".

Першенства виявили, що найсильнішим українським шаховим клюбом в півн.-зах. Америці є шикаґівські „Леви", що перемогли „Черник" Дітройт та „Львів" Клівленд вислідами 4½:1½. Несподіванкою для замісцевих змагунів була добра кляса клівлендських шахістів, що напр. в змаганнях з „Левами" нотували нерішену на „першій дошці" та виграну на другій.

Треба сподіватись, що так вдало почата акція шахістів не покінчиться на тій одній імпрезі та ще вже вкоротці завершиться загально-українськими першенствами з участю команд зі всіх округ: Північ, Схід, Канада.

Змагання були підготовані ланковим шахів „Львова" п. Євгеном Коссаком — провідником змагань був п. Р. Пігуляк. Спортову Централю заступав п. Є. Обухівський.

ВИСЛІДИ ПООДИНОКИХ ПАРТІЙ:

УАСК „Львів" — УСТ „Черник" 5:1

Т. Возьний	—	д-р О. Лебедович	1:0
М. Парута	—	В. Площанський	1:0
Є. Коссак	—	С. Антоняк	1:0
Р. Міхняк	—	д-р М. Цап	1:0
В. Німилович	—	Р. Лазарчук	0:1
М. Паньків	—	інж. Б. Косак	1:0

УАСТ „Леви" — УСТ „Черник" 4½:1½

мгр. М. Турянський	—	д-р О. Лебедович	1:0
І. Скальчук	—	В. Площанський	1:0
інж. Б. Білинський	—	С. Антоняк	1:0
Р. Припхан	—	Р. Лазарчук	1:0
Б. Кутко	—	д-р М. Цап	0:1
Ю. Кавка	—	інж. Б. Косак	½:½

УАСТ „Леви" — УАСК „Львів" 4½:1½

мгр. М. Турянський	—	Т. Возьний	½:½
І. Скальчук	—	М. Парута	0:1
інж. Б. Білинський	—	Є. Коссак	1:0
Р. Припхан	—	Р. Міхняк	1:0
Б. Кутко	—	В. Німилович	1:0
Ю. Кавка	—	М. Стефанюк	1:0

МС

ІСТОТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ З НЕДАВНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

ятелів і знайомих, що безслідно зникли у сталінських катівнях.

У зв'язку з цим треба відзначити ще одне важливе діло, якого доконала книжка Гр. Костюка. Донедавна в американському й англійському совєтознавстві не існувало майже ніякого довір'я до особистих спогадів еміґрантів з СССР. Я знаю про це як з власного досвіду, так і з того, що майже ніде не доводилося мені бачити в літературі позитивної оцінки чи хоч прихильного наставлення до такого роду мемуаристики. Досить, наприклад, ствердити, що, не зважаючи на те все, що досі видала англійською мовою наша еміґрація про голод 1932-33 рр. на Україні, серед американських совєтознавців ще й досі майже ніхто не вірить і не говорить, що той голод існував! Західні совєтознавці, самі упереджено ставлячися до спогадів еміґрантів, вважали, що всі ті спогади — упереджені, емоційно перебільшені чи й просто вигадані для чисто політичної пропаґанди.

Однак, після визнання Хрущовим сталінських злочинів дещо в цих передсудах західньої науки помітно змінилося. А це й стало очевидним у випадку критики книжки Григорія Костюка. В ній бо є цілий ряд авторових особистих спогадів: про те що розповідали йому в'язні на Колимі тощо. І от — диво! Я майже очам своїм не вірив, коли побачив, що майже всі американські й англійські рецензенти Костюка, спеціяльно підкреслюючи, що в його книжці є його особисті спогади, не тільки не віднеслися до них з недовір'ям і не додали, як бувало раніше, що то „фактами не підтверджено", а, навпаки, поставилися до них з повним довір'ям і оцінили їх, як „автентичне свідоцтво' для історика". Виглядає, отже, що Костюкова книжка і в цій точці проломила стару й товсту кригу, а в цьому й її ще одна заслуга. Цей факт повинен би надавати заохоти тим, хто повинен написати свої спогади. Довір'я до такого роду спогадів, значить, уже в світі є. Правду історичну, значить, жадна сила в світі замовчати і знищити не в стані.

(Кінець)

ТАРЗАН, ч. 4962. Нова атака...

'I APPRECIATE YOUR APOLOGY— DIANE,' SAID ALAN QUIETLY. 'NOW RUN ALONG TO BED WITH THE OTHERS.'
THUS THE LITTLE GROUP RETIRED FOR THE NIGHT— A NIGHT, HOWEVER, THAT WAS FAR FROM PEACEFUL—
FOR LATER, OUT FROM THE SHADOWY DEPTHS OF THE WEIRD JUNGLE— TERROR STRUCK!...

Я високо оцінюю ваше виправдання, Діяно, сказав спокійно Ален. — А тепер поспішайте до ліжка разом з іншими.

І так ця мала група людей відпочивала вночі... Вночі, яка то ніч зовсім не була спокійною...

Бо пізніше, з тінистих глибин таємної джунґлі... вийшла атака!...